

Sindikat o ukrepih za učinkovitejše poslovanje sozda

Koordinacijski odbor sindikata v sozdu IMP je podprl zamisel, da se v samoupravnih aktih sozda uvedeta dve novosti, ki bosta prispevali k učinkovitejšemu poslovanju in večji enotnosti v sozdu. Ti novosti sta obvezno združevanje sredstev za investicije ter solidarnostno združevanje sredstev za tozde, ki imajo gospodarske motnje.

To sta dva izmed predlogov, ki jih prinaša gradivo »Ekonomsko organizacijski vidik nadaljnega razvoja sozda IMP.« Sindikalna koordinacija je to gradivo obravnavala v četrtek, 25. oktobra in se je strinjala s stališčem, kakršnega je zavzel tudi sozdov širši kolegij, da je potrebno o gradivu še temeljito razpravljati in uveljavljati njegove zamisli postopno.

Pri obveznem združevanju sredstev za investicije skupnega pomena ni razlogov, da bi čakali, saj to določa tudi samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega plana. Vendar je to sklep, ki ga v sozdu nismo izvajali, ker ni bil konkretiziran način. Zato je pripravljen predlog, da bi dopolnili samoupravne akte sozda v okviru razprave, ki se je začela že julija.

Vsebinska nove dopolnitve je naslednja: Tozdi bodo po zaključnem računu v Interni banki združili po 20 odstotkov minimalne in pospešene amortizacije in neto poslovnega sklada. Ta združena sredstva se bodo uporabljala za izvedbo investicij po srednjeročnem planu. Če bo denar prost, ga bo Interna banka uporabljala za kratkoročne namene, učinki takšne uporabe pa se bodo obračunali kot njen skupni prihodek, na katerem bo vsak tozde udeležen glede na svoj delež.

Sindikalna koordinacija je zadovoljila osnovne organizacijske, naj o sozdovih aktih, ki bodo pripravljeni, temeljito razpravljajo.

Člani koordinacije so dobili tudi informacijo, da bo konec decembra pripravljeno gradivo o novem sistemu osebnih dohodkov. Gradivo bo obsegalo nov Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje in razporejanje čistega dohodka, dohodka, sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, poleg tega pa še metodologijo za analitsko oceno del in nalog in razvid tipičnih del in nalog. Sindikalne organizacije bodo o teh gradivih, ki jih bodo morale delovne organizacije in tozdi konkretizirati v svojih samoupravnih aktih, pripravile temeljito razpravo s ciljem, da bi sistem osebnih dohodkov v IMP-ju spet poenotili.

Na seji koordinacije so obravnavali tudi naloge sindikata pri uresničevanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Opredelili so nekaj najpomembnejših poudarkov, osnovne organizacije pa imajo nalogo, da usmeritve Zveze sindikatov Slovenije pri izpolnjevanju nalog gospodarske stabilizacije vgradijo v svoje programe dela — seveda na osnovi analize problemov, s katerimi se srečujejo v svojem gradivu. Usmeritve Zveze sindikatov Slovenije so bile objavljene v 12. številki Sindikalnega poročevalca, ki je izšla kot priloga Delavske enotnosti 13. oktobra.

Obširnejša poročila o teh temah objavljamo na 2. strani.

L. J.

Smernice plana za leto 1984 Okrepiti povezave v sozdu

V letu 1984 moramo v sozdu IMP uveljaviti tiste elemente, ki bodo krepili medsebojne povezave med tozdi in omogočali razvoj perspektivnih proizvodnih programov, ki jih bomo lahko uspešno prodajali v tujini in doma. To mora biti vodilo sozdovega plana (pa tudi planov v tozdi in delovnih organizacijah), zato so tudi smernice sozdovega plana za leto 1984 zastavljene nekoliko drugače kot doslej in predvidevajo nekatere pomembne novosti. Delavski svet sozda je smernice za plan 1984 sprejel 8. novembra.

Pomočnik generalnega direktorja sozda Uroš Korže je uvođoma povedal, da moramo prihodnje leto računati na težavne razmere. Prilivi od del v Iraku bodo manjši, to pa bo vplivalo na realizacijo montažnih, pa tudi proizvodnih tozdov, saj bo treba drugje dobiti devize za uvoz re-produkcijskih materialov oziroma za združevanje deviz, ki ga terjajo domači dobavitelji. Pričakovati moramo še višje obrestne mere in omejevanje plasmanjev gospodarskih bank, kar bo tudi oteževalo poslovanje.

Projekcije, ki so jih naredili v tozdi, kažejo njihova pričakovanja: Da bo IMP prihodek doma povečal za 36 odstotkov, v tujini ga bo zmanjšal za 5 odstotkov, izredni prihodki pa bodo kar za polovico manjši. Ob 25-odstotni inflaciji (kar so vzeli kot

predpostavko) bo to pomenilo 4,1-odstotno fizično rast realizacije. Število zaposlenih bo večje za 3,3 odstotka, produktivnost pa za 0,8 odstotka.

Korže je pri tem menil, da se kljub težavam ne kaže sprijazniti s tako skromno rastjo storilnosti.

Pri izvozu se bomo zaradi položaja v Iraku morali sprijazniti s padcem, saj se bosta izvoz opreme za investicijske objekte in izvoz storitev zmanjšala za dobro polovico. Zato pa proizvodni tozdi planirajo skoraj stoođstotno povečanje direktnega blagovnega izvoza, kar bo vsekakor zahteven cilj, ki ga bo tudi nujno uresničiti, če bomo hoteli prislužiti dovolj deviz za potrebne reprodukcijske materiale.

Uroš Korže je rekel, da bo treba misliti na izvoz tudi pri in-

O delih v Iraku

Delavski svet je 8. novembra ponovno razpravljal o osebnih dohodkih delavcev, ki izvajajo investicijska dela v tujini. Za vse delavce v tujini (torej tudi za Alžirijo), velja, da se izplačuje v devizah 30 odstotkov osebnih dohodkov in da se izplačilo deviznega dela osebnih dohodkov zadrži brez obresti za 6 mesecev od dneva izplačila. Dinarski del osebnih dohodkov se izplačuje tekoče.

Ta sklep so že prej sprejeli delavski sveti vseh tozdov, ki so podpisali Samoupravni sporazum o razporejanju delavcev na delovišča v tujini. Tozdi, ki izvajajo dela v tujini so sprejeli še dva samoupravna sporazuma in sicer sporazum o začasnem od-

stopanju dinarskih sredstev za kritje dinarskih stroškov pri izva-

janju del v Iraku in o začasnem odstopu neizplačanega dobička KOL-6 za eventualna popravila v času garancije.

Generalni direktor sozda Franc Kumše je delegatom delavskega sveta povedal, kakšna je trenutna situacija v Iraku. Na osnovi dogovora med vladama obeh držav bo Irak novembra in decembra izplačal del svojih obveznosti, ki so zapadle letos, ostalo pa se bo začasno odložilo. Teh izplačil izvajalci ne bodo dobili direktno, pač pa po prioritetni listi glede na potrebe gradbišč v Iraku. Irak je za prihodnje leto obljubil jugoslovanskim izvajalcem nekoliko boljše pogoje plačila kot letos.

Za premostitev izpadlih plačil bo IMP v prihodnjem letu potreboval dinarske kredite jugoslovanskih bank, o čemer bo delavski svet še razpravljal. Sicer pa je Kumše povedal, da je za nas najugodnejša pot čim prej dokončati objekte, saj gre na večini projektov delo h koncu. Zato zdaj število delavcev v Iraku povečujemo v prihodnjem letu, ko bodo šla dela proti koncu, pa se bodo vračali.

L. J.

skupnih naložb v letu 1984 so: Livar — rekonstrukcija in razširitev Livarne sive in nodularne litine, Iko — tozđ Ipko — razširitev proizvodnje farmske opreme, Panonija — razširitev in modernizacija proizvodnje kmetijske opreme in druga faza izgradnje računalniško podprtega informacijskega sistema.

● Skupna prodajna politika pri prodaji storitev in blaga.

● Skupna raziskovalno-razvojna politika. Dolžni smo pripraviti dolgoročni razvojni plan, katerega najpomembnejši del je tehnološko-proizvodni program, kjer je treba opredeliti, kateri bodo naši glavni razvojni programi do leta 1990 in kasneje, kdo so njihovi nosilci in kako bomo vlagali sredstva, da bomo dosegli čim večje učinke.

● Zmanjšati razlike pri osebnih dohodkih in sredstvih sklada skupne porabe.

Za razpravo o smernicah plana se je prijavil samo Livarjev delegat Marjan Oltra, ki je prosil za podporo investicij za razširitev in posodobitev livarne sive in nodularne litine. Zatrđil je, da je to stoođstotno izvozno usmerjen načrt, ki bo omogočil 5 milijonov dolarjev letnega izvoza. V Livarju pričakujejo, da bodo drugi tozdi IMP prispevali delež k tej pomembni naložbi.

LOJZE JAVORNIK

Silvestrovanje v Fiesi

Kdor bi rad preživel novoletne praznike v veseli družbi, ob dobri domači hrani in ob našem Jadranu, to lahko uresniči v našem počitniškem domu v Fiesi, ki bo za novoletne praznike odprt od 30. 12. 1983 do vključno 3. 1. 1984.

Gostom nudimo štiri polne penzione (s silvestrsko večerjo) po 750 din (otroci do 10 let 500 din). Samo za silvestrovo (en penzion in silvestrska večerja) 1300 din.

Prijave sprejema do 10. 12. 1983 tov. Hren Jožica pisno ali po telefonu 314-957. Ob prijavi morate plačati 50 % vrednosti nujenih uslug na zgornji naslov ali na žiro račun št. 50102-607-69297 (DS SOZD IMP Ljubljana, Titova 37). Varščina za morebitni odstop znaša 25 % plačanega zneska.

Na svidenje na silvestrovanju v Fiesi!

Počitniška skupnost IMP

Zimske počitnice na Vojskem

Vse, ki bi se radi smučali na Vojskem, obveščamo, da naj se čimprej prijavijo tov. Jožici Hren (tel. 314-957), ker moramo uskladiti želje z zmogljivostmi doma.

Blisk je bil proti združitvi s Panonijo

V petek, 14. oktobra je le 44,4 odstotka Bliskovih delavcev reklo, da želijo združitev s Panonijo. Z načrtovano povezavo zaenkrat torej ne bo nič. Zakaj so Bliskovi delavci proti združitvi in kako ravnati v prihodnje, sta bili glavni temi zbornice delavcev v petek, 28. oktobra. Sklep je bil, da se bo sođelovanje s Panonijo razvijalo, kot je bilo predvideno, ker Blisk nima druge možnosti za uspešno poslovanje, da bodo razčiščevali odprta vprašanja in pojasnjevali, kar morda še ni jasno, čez pol leta pa bodo referendum ponovili.

Zbornica delavcev v Blisku se je udeležilo močno zastopstvo »občinskih mož« (predstavniki izvršnega in sindikalnega sveta), ki so povedali, da jih je odločitev Bliskovih delavcev presenetila in razočarala, ker tudi občinske organizacije podpirajo povezavo med Bliskom in Panonijo.

Ker velja v Blisku ukrep družbenega varstva, je občinski izvršni svet tem tozdu in sprejel naslednja stališča, ki jih je kolektiv predstavil predsednik izvršnega sveta Pavel Pontraj, kolikor je skupščina predvidevala, to je 12 mesecev; sanacijski program naj se izvaja in po potrebi še dopolni; sođelovanje s Panonijo naj se razvija in obe organizaciji naj za leto 1984 naredita skupen plan; ostale IMP-jeve organizacije naj pomagajo Blisku s krediti in delom kot doslej; po šestih mesecih naj se referendum ponovi.

Podpredsednik občinskega izvršnega sveta in član Bliskove sanacijske komisije Vlado Kerec je najprej povedal, da je bilo v izvajanje sanacijskega programa vloženega mnogo truda in da je to gotovo prispevalo k boljšim gospodarskim rezultatom tozda in s tem tudi k boljšim osebnim dohodkom. Rekel je, da zasluži

pohvalo posamezniki za svoje angažiranje. Še posebej Jože Kouter kot prisilni upravitelj, pomembna pa je bila tudi pomoč Panonije, sozda in delovne organizacije PMI.

»Vsi delavci ste bili deležni širše podpore«, je rekel Kerec — »tako od vašega sozda kot občine«. Občina je Blisku pomagala s tem, da so pomagali pri pridobivanju dela in s tem, da so zamizali zaradi lani preveč izplačanih osebnih dohodkov. Če ne bi sprejeli takšnega sklepa, bi moral Blisk vrniti okrog 7,8 milijona dinarjev, kar so drugi kršilci dogovora morali narediti. Kerec je Bliskove delavce tudi spomnil, da je bilo v sozdu združenih 3 milijone in pol dinarjev za njihov sklad skupne porabe. Panonija pa je Blisku pomagala s prenosom nekaterih del ter pri urejanju cen.

Vlado Kerec je predlagal delavcem, naj razmislijo o nadaljnjem Bliskovem razvoju. Povedal naj, če mislijo delati enako kot pred letom dni — kar je tozđ pripeljalo v izgubo. Ali pa vidijo še kakšno tretjo možnost. »Po našem mnenju je edina Bliskova perspektiva v izvajanju sanacijskega programa, ki je sestavljen konkretno z nosilci in roki. Ne mislite, da je to politični pritisk z občine. Gospodarski položaj in razmere na tržišču so

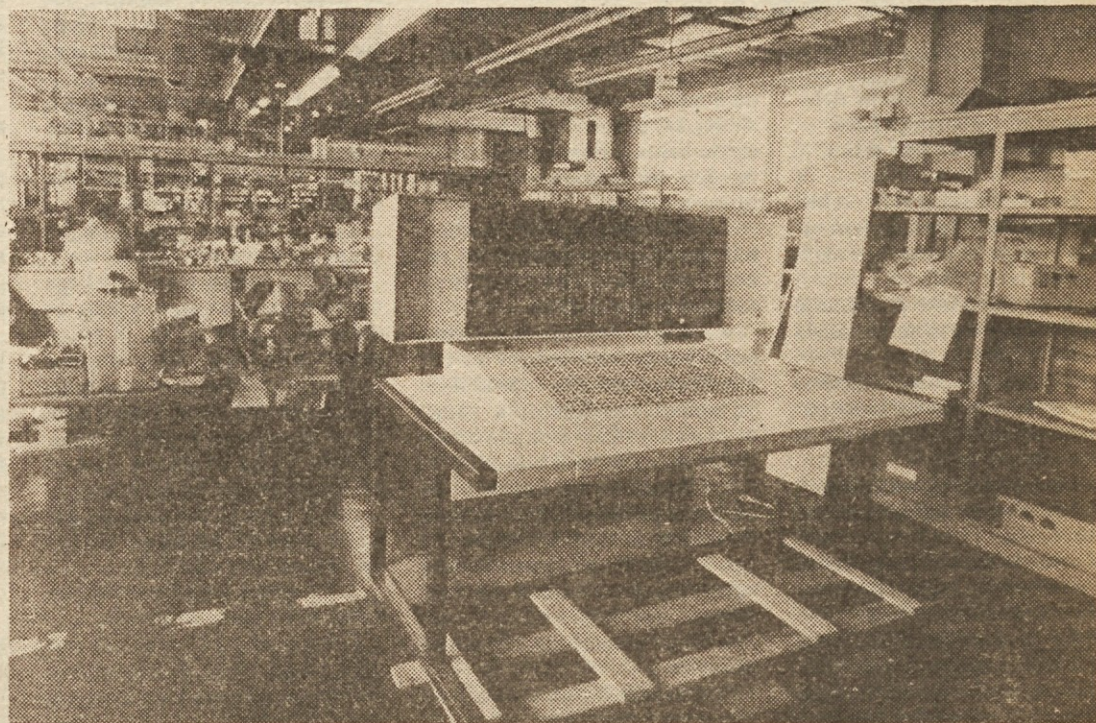
takšne, da je povezava s Panonijo edina možna pot«.

Predsednik sanacijske komisije in pomočnik generalnega direktorja sozda Uroš Korže je med drugim rekel, da je tozđ dosegel dokaj dobre rezultate (15 milijonov dinarjev ostanka dohodka, za 48 odstotkov višji osebni dohodki kot pred ukrepom družbenega varstva). »To ste dosegli z boljšim delom, večjo disciplino, večjo odgovornostjo, boljšo organizacijo in vodenjem. Toda pomoč Panonije in sozda je bila tudi pomembna.

Brez dohodkov, ki jih imate iz Iraka, bi bil Blisk ob devetih mesecih še vedno v izgubi,« je opozoril Korže, »zato ne morete razmišljati, da lahko delate enako kot prej«. Nadaljeval je, da pripravljajo dolgoročni razvojni program v povezavi s Panonijo, kjer je predvidena gradnja dodatnih zmogljivosti (livarstvo, kovarstvo), pripravljajo se novi programi, torej Blisk ima perspektive. Rekel je, da Bliskovih delavcev ne bo nihče silil, naj sprejmejo odločitev, s katero se ne strinjajo. Povedal pa naj svoje pripombe, da bi lahko vsestransko pretehtali argumente za in proti.

Prisilni upravitelj Jože Kouter je povedal, kako je strokovni kolegij analiziral referendumske rezultate. Kolegij meni, da delavci niso razumeli pomena združitve Panonije in Bliska, čeprav so priprave na referendum trajale dva meseca in je bilo v tem času ogromno pojasnjevalnih

Nadaljevanje na 5. strani

V tozdu Ten — Telekomunikacije te dni končujejo komandni pult za upravljanje proizvodnje zrenjaninski tovarni olja Diamant. Transport, sušenje in čiščenje surovin v tej tovarni bo vodil računalnik, možno pa bo tudi ročno vodenje. Kompletno opremo za vodenje teh postopkov bodo izdelali v Emondu. Več o tem pišemo na 3. strani, kjer predstavljamo tudi novosti na področju opreme za telekomunikacije. (Foto: L. J.)

Kaj bo prinesel novi sistem osebnih dohodkov?

Prihodkov, ki niso rezultat dela, ne bo mogoče deliti za plače

Koordinacijski odbor sindikata se je na zadnji seji seznanil z delom na pripravi novega sistema osebnih dohodkov v našem sozdu. Če bo strokovna komisija, ki dela na tej nalogi opravila svoje delo po načrtih, bomo lahko brali gradivo koncem decembra.

O tej problematiki je sindikalni delegat poročal pomočnik generalnega direktorja Aleš Cerin, ki vodi strokovno skupino. Povedal je, da so še v poletnih mesecih pripravili predosnutek novega sistema, ki ga sestavljajo tri gradiva:

1.) Samoupravni sporazum o skupnih osnovah za ugotavljanje in razporejanje skupnega dohodka, čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke in skupno porabo — to bo dokument, ki bo podal temeljna načela za ves sozd.

2.) Metodologija za analitično oceno del in nalog.

3.) Razvid tipičnih del in nalog z vrednotenjem, ki bo spremenjeno, saj predlagajo za posamezna dela točke namesto dosedanjih relativnih razmerij.

Ker so osebni dohodki občutljiva zadeva, strokovna komisija še ni uskladila vseh mnenj. Pričakujejo, kot že omenjeno, da bo osnutek teh gradiv zrel za javno razpravo konec decembra. Potem bo potrebnega še precej dela, saj bodo delovne organizacije in tozdi pripravili svoje samoupravne akte, v katere bodo zajeli predlagane skupne usmeritve in novosti.

In kakšne so novosti? Glavni cilj novega sistema osebnih dohodkov je pomenovna uveljavitev enotnosti v sozdu. Aleš Cerin je opozoril, da imamo zdaj velike razlike in sicer iz dveh razlogov:

1.) Za podobna dela imajo različni tozdi in delovne skupnosti različna relativna razmerja.

2.) Vrednost relativnega razmerja 1 je v različnih tozdih zelo različna. V posameznih mesecih se te razlike spreminjajo — konec lan-

skega leta so dosegle tudi razmerje 1:2. Še večje razlike pa so pri skupni porabi, kjer je razmerje med najbogatejšimi in najrevnejšimi celo več kot 1:7 (v višini sklada skupne porabe na zaposlenega).

Te razlike niso le rezultat dela, pač pa neenakih pogojev. Zato strokovna komisija meni, da so temelj enotnega sistema osebnih dohodkov natančna merila za razporejanje dohodka oziroma čistega dohodka. Pri tem bodo uveljavili načelo, da gredo izredni prihodki (npr. pozitivne tečajne razlike) v poslovnih sklad, medtem ko spadajo v sklad za osebne dohodke le tista sredstva, ki jih tozdi ustvari z večjo produktivnostjo.

Pri uveljavljanju načela o enakem plačilu za enako delo komisija ne bo predlagala togega sistema, kjer bi bili poenoteni do zadnje decimalke — ker to zaradi različnih okoliščin spet ni povsem objektivno.

Delegat v koordinacijskem odboru je zanimalo, ali bo v novem sistemu uveljavljeno načelo ob boljšem vrednotenju proizvodnega dela v primerjavi z režijskim.

Aleš Cerin je povedal, da je komisija pri metodologiji vrednotenja upoštevala potrebo po boljšem nagrajevanju proizvodnega dela, pa tudi kreativnega. Opozoril je, da moramo ustrezno nagraditi tudi kreativno delo, saj vidimo, da smo to zanemarili in zato, na primer težko dobimo dobre strokovnjake za razvojno dejavnost.

Jože Šubic je povedal, da so imeli v Emondu s porabo o nagrajevanju kreativnega dela slabo izkušnjo, ker je potem vsak režijec trdil, da je njegovo delo izredno kreativ-

no, čeprav vemo, da je resnično kreativnih del razmeroma malo.

Jožica Pogačar je povedala, da so v Livarju vpeljali nov sistem osebnih dohodkov, po katerem lahko proizvodni delavci zaslužijo tudi 5 ali 6 tisočakov mesečno več od srednjih kadrov v režiji. Osebnih dohodke za nekatera proizvodna dela so po novem sistemu povečali tudi za 70 odstotkov. Režijci se s tem strinjajo, ker vedo, da so delovne razmere v livarni zares težke.

Sekretar republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije Štefan Praznik pa je povedal, da sindikati in gospodarska zbornica pripravljajo tudi panožne sporazume o delitvi osebnih dohodkov. S temi sporazumi želijo:

1.) Prispevati, da bodo jasneje in enotneje opredeljene delovne naloge.

2.) Omogočiti delavcem primerjavo uspešnosti gospodarjenja s sorodnimi organizacijami, kar naj bi bilo vodilo pri razporejanju sredstev za osebne dohodke.

3.) Podati enotne osnove za vrednotenje minulega dela.

Doslej so pripravili 49 tipičnih gradbenih del, ki naj bi bila kažipot za poenotenje, čeprav bi se seznam najbrž treba še dopolniti. Imajo tudi 17 del, ki se pojavljajo v vseh organizacijah (od snailke do računovodje), ki naj bi bila tudi enotno ovrednotena. Razen tega so pripravili tudi izhodišča za vrednotenje vodilnih delavcev. Posebej pomembna zadeva za našo panogo so terenski dodatki, dnevnice in drugi podobni stroški, kar je treba tudi poenotiti.

V sindikatu gradbenice pričakujejo, da bo osnutek panožnega sporazuma pripravljen novembra in ga bodo decembra dali v javno razpravo.

L. J.

Sindikat in stabilizacijske naloge

Upoštevati moramo pobude in stališča delavcev

Dolgoročni program gospodarske stabilizacije, ki ga je pripravila Kraigherjeva komisija, je gradivo, mimo katerega sindikat ne more, ne da bi v njem poiskal usmeritve in naloge za svoje delo, so se strinjali člani sindikalne koordinacije v sozdu IMP.

Program stabilizacijskih akcij mora izhajati iz osnovnih sindikalnih organizacij, je menil predsednik koordinacijskega odbora Ivan Šuligoj. Vsi vemo, da v naših tozdih ni vse v redu. Imamo težave pri izpolnjevanju proizvodnih planov in pri doseganju načrtovanega dohodka. Prisotne so tudi birokratske tendence.

S tem so že nakazana najpomembnejša področja stabilizacijske aktivnosti. Sindikat se bo moral boriti za doseganje planjskih ciljev in proti socialni ogroženosti, je menil Šuligoj. Se pravi, prizadevati si moramo za boljše delo, za več dela in tudi za zmanjšanje stroškov. Pri tem moramo prisluhniti stališčem in mnenjem delavcev, kajti delavci dobro poznajo konkretne razmere in moramo uveljaviti njihove pobude. To je danes še posebej pomembno, saj so v naši družbi sprejema precej ukrepov, ki zmanjšujejo delavčovo pravico do odločanja. Takemu ravnanju se moramo postaviti po robu.

Šuligoj je posebej opozoril na problem režije, ki se bohoti na vseh ravneh — v tozdi, delovnih organizacijah in sozdu in menil, da se moramo vprašati, kakšna je učinkovitost te naše režije. Kjer ugotavljamo, da je režije preveč, se mora zmanjšati. Zlasti tiste delavce, ki niti ne izpolnjujejo pogojev za delo, ki jih opravljajo v režiji, bi morali vrniti nazaj v proizvodnjo.

Pomembne so naloge tudi pri dopolnjevanju sistema osebnih dohodkov, kjer moramo končno doseči, da bo osebni dohodek dejanski odraz dela. Pri uveljavljanju nove metodologije je treba boljše ovrednotiti proizvodno delo, sicer nam bodo delavci še naprej bežali iz proizvodnje v režijo, je menil Šuligoj.

Zelo pomembno področje sindikalne dejavnosti je tudi zagotavljanje socialne varnosti delavcev in njihovih družin, kjer je

Šuligoj predlagal, da moramo izhajati iz spoznanja, da v tozdih ne bo socialno ogroženih delavcev, če bodo ob normalnih pogojih dela dosegali normalne delovne rezultate.

Na šestanku našega koordinacijskega odbora je sodeloval tudi sekretar republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije Štefan Praznik, ki je razpravi o stabilizacijskih nalogah dodal še nekatere poudarke. Menil je, da moramo pri sprejemanju vseh ukrepov na vseh ravneh primerjati predlagane ukrepe z usmeritvami dolgoročnega stabilizacijskega programa, kajti danes se sprejema mnogo ukrepov, ki so s tem programom le na videz usklajeni, v resnici pa imajo drugačne učinke.

Praznik je obvestil člane koordinacije, da Splošno združenje gradbeništva in industrije gradbenih materialov pripravlja razpravo o možnostih prestrukturiranja v naši dejavnosti, saj se bo gradbeništvo očitno moralo zmanjšati. Toda tega ni mogoče narediti čez noč in tudi ne brez jasnega programa, ker bodo sicer nastale hude težave. Zaradi osipa delavcev bodo imele nekatere gradbene organizacije kmalu že polovico vseh zaposlenih v režiji — tega pa proizvodnja ne bo prenesla.

Praznik se je zavzel za pogumnejši pristop pri poslovnih odločitvah in sicer predvsem za več združevanja dela in sredstev, kar še posebej velja za pridobivanje del v tujini. Za posle v tujini so zainteresirane tudi mnoge proizvodne organizacije, ki lahko na ta način plasirajo svoje izdelke, kljub temu pa puščajo gradbince, naj sami iščejo posle. Če bo IMP iskal posle le s svojim finančnim potencialom, jih bo lahko dobil kaj malo, je menil Praznik, zato je treba povezati tudi bančni potencial ter zainteresirane proizvajalce, ki lahko ponudijo svoje izdelke.

Pri delitvi dohodka in osebnih dohodkov je Praznik menil, da bi morali kot vodilo bolj upoštevati to, kar prinese boljše delo. Letos ocenjujejo, da je 95 odstotkov povečanega dohodka rezultat višjih cen in le 5 odstotkov rezultat boljše dela.

Opozoril je tudi na širše družbene probleme na primer, da delitvena razmerja letošnje resolucije uresničujemo le v tozdih, medtem ko je bil delež skupne in splošne porabe preokračen. Zato bi morali delavci v tozdih pogledati, kako delujejo sili in zahtevati spremembe. Zmanjševanje skupne porabe ne more iti na račun osebnih dohodkov v družbenih dejavnostih. Tudi nekatere dejavnosti ne moremo še naprej siromašiti, je menil Praznik in dal primer: Danes ugotavljamo, da otroci v vrtcih dobivajo preslabo hrano. Ne moremo varčevati tako, da bodo otroci stradali. Toda vprašajmo, ali ni mogoče administracije preveč.

Dušan Mestinsk je ob tem pripomnil, da o režiji ogromno govorimo, toda najpomembnejši problem je družbena režija, saj je ta pri nas dosti večja kot na zahodu, kamor naj bi izvažali. To režijo mora preživljati naša proizvodnja in zato nismo konkurenčni. Toda kaj lahko naredi osnovna sindikalna organizacija, da se bo ta režija zmanjšala?

Praznik je menil, da je potrebno doseči prestrukturiranje družbenih dejavnosti. Če se te dejavnosti ne bodo prestrukturirale, se število zaposlenih v njih ne bo zmanjšalo in njihovo delo ne bo bolj učinkovito. V svojih programih morajo zato družbene dejavnosti jasno pokazati, kako se bodo organizirale za učinkovitejšo delo.

Jože Šubic je menil da danes nekako vsi gledamo eden drugega, češ: »Mi bomo začeli bolje delati, samo če bodo bolje delali vsi drugi.« Vprašanje je torej, kdo naj začne. Po njegovem je treba začeti v družbeni sferi, kajti ta ima s svojimi odločitvami tudi bistven vpliv na pogoje, v katerih gospodari združeno delo.

Koordinacijski odbor sindikata o športnih igrah IMP

Učinkovitost terja dobro organiziranost

Koordinacijski odbor sindikata v sozdu IMP se je na zadnji seji, 26. oktobra seznanil tudi z gradivom Ekonomsko organizacijski vidik nadaljnjega razvoja sozda IMP. Gradivo je bilo pripravljeno po sklepu strokovnega kolegija in vsebuje analizo naših slabosti ter predloge za učinkovitejšo povezovanje v sozdu, ki pa jih bo potrebno izvajati postopno.

Gradivo je sindikalnim delegatom predstavil Alojz Kosi.

V prikazu sedanjega stanja je opozoril:

• da realni dohodek celotnega sozda pada že tretje leto zapored in je za 18 odstotkov nižji, kot je bil leta 1980

• da rentabilnost poslovanja pada že vrsto let in je najslabša po letu 1970

• da naša prodaja na domačem trgu in v tujini ne more zaposliti vseh proizvodnih in montažnih zmogljivosti

• da se nadaljuje kriza dolgoročne usmerjene razvojne miselnosti.

V sozdu kot celoti, pa tudi znotraj delovnih organizacij obstajajo razdruževalne težnje.

Delovna skupina je opozorila na naslednje slabosti v medsebojnih odnosih in poslovanju naše sestavljene organizacije:

1.) Programska neusklajenost in pomanjkanje programsko-razvojne koordinacije.

2.) Neustrezna organiziranost

dejavnosti znotraj poslovnega sistema, kar povzroča vedno pogostejše kršenje dogovorov o delitvi dela in medsebojno konkurenco na tržišču

3.) Avtomatiziranje poslovnih funkcij zlasti prodaje in razvoja, pa tudi drugih (na primer računovodske službe)

4.) Kljub velikim možnostim slaba povezanost tozdov in delovnih organizacij v reprodukciji, nerazvitost koncepta skupnega proizvoda in na njem temelječih dohodkovnih odnosov.

5.) Poglobljanje razlik v sistemu in politiki delitve osebnih dohodkov in skupne porabe.

6.) Odpori programiranemu združevanju akumulacije za skupne razvojne naloge, nezmožnost preciznejše definirati prioritete.

7.) Ni mehanizmov za uresničevanje solidarnosti.

8.) Stalne težave z dogovarjanjem o obsegu in načinu izvajanja skupnih poslovnih funkcij v sestavljeni organizaciji.

9.) Krepitev zaprtosti posameznih sredin, zmanjševanje pripravljenosti za skupne akcije in skupni nastop, slabitev občutka pripadnosti isti celoti, slabo integrativno delovanje DPO.

10.) Hitra menjava generacij vodilnih kadrov na vseh ravneh organiziranja, kar je povzročilo težave v koordinaciji odločitev medsebojne informiranja.

11.) Odsotnost sankcij ob kršenju medsebojnih dogovorov.

Ker so zaradi investicijskega nazadovanja razmere, v katerih delujemo, zares težke, je nujno preobraziti tako organiziranost kot način vodenja poslovne politike, da bi IMP povečal svoj tržni delež (predvsem v drugih republikah), bolje izvažal in dosegal boljše gospodarske rezultate.

Alojz Kosi je povedal, da delovna skupina predlaga ukrepe na naslednjih področjih:

1. Program, razvojno-raziskovalna dejavnost, investicije

Programsko-razvojna dejavnost mora preiti v pristojnost delovne in sestavljene organizacije. Okrepiti je potrebno vlogo sozda pri načrtovanju investicij.

2. Trženje

3. Financiranje razširjene produkcije

Osnovna misel je, da mora postati sestavljena organizacija nosilec razvojne politike. Zato se v delovni skupnosti sozda ustanavlja investicijska skupina, ki bo sposobna ekonomsko ovrednotiti različne razvojne projekte. Pri delavskem svetu sozda pa naj bi ustanovili komisijo za presojo družbenoekonomске upravičenosti posameznih projektov.

Tako bodo organi na ravni sozda odločali o razvojni politiki. Za uresničevanje te politike pa bomo začeli uresničevati načelo o združevanju dvajsetih odstotkov amortizacije in neto poslovnega sklada.

4. Ugotavljanje in razporejanje dohodka

Nujno je opredeliti enotno metodologijo za ugotavljanje in razporejanje dohodka. Kosi je opozoril, da so v preteklosti mnogi tozdi zaradi nerealnega prikazovanja zalog izkazali naporno sliko poslovnih rezultatov.

Na področju razporejanja dohodka pa je predlagano, da se prepreči razporediti za osebne dohodke tiste prihodke, ki so nastali zaradi posebnih tržnih ali finančnih efektov (npr. obresti pozitivne tečajne razlike, premije za prodajo deviz). S temi prihodki naj bi se bogatil poslovni sklad.

5. Poslovna organiziranost

Delovne organizacije bi morale tesneje povezati in sicer tako, da bi imele: enotno programsko in razvojno dejavnost, enotno prodajno organiziranost, enoten sistem informiranja (računovodstvo, plan in analiza), enoten sistem osebnih dohodkov, da bi združevali tozdi v delovni orga-

nizaciji vso akumulacijo razen deleža, ki se združuje v sozdu za skupne investicije) in da je med tozdi delovne organizacije popolna solidarnost v primeru rizikov in izgub.

Predlagano je tudi razmišljanje o drugačni organiziranosti dejavnosti skupnega pomena — kar po Kosijevih besedah ni predlog, ki naj bi ga takoj uresničili, pač pa bolj dolgoročna usmeritev.

Tako se predlagata dve enoviti delovni organizaciji skupnega pomena za področje trženja — to je za prodajo montažnih storitev in za proizvodne izdelke, medtem ko imamo zdaj za ti funkcije tozda Inženiring in Marketing, ki sta skupaj z drugimi tozdi v delovni organizaciji Izip.

V premislek je dan tudi predlog, da bi počitniško skupnost, samske domove, dijaški dom, zdravstvene storitve in vzdrževanje spet združili v delovno skupnost ali celo tozdi za družbeni standard.

6. Informatika

Enoten sistem informatike v sozdu naj bi zajemal: metodologije in interne poslovno-organizacijske predpise, poslovno informatiko, splošno in specialno informatiko. Najpomembnejša naloga je oblikovati metodologijo za ocenjevanje gospodarskih rezultatov glede na planske cilje. Poslovna informatika je zaobsežena v delu računovodstev, plansko-analitskih služb in službe za elektronsko obdelavo podatkov, ki se morajo povezati v enoten informacijski sistem.

7. Osebni dohodki in solidarnost

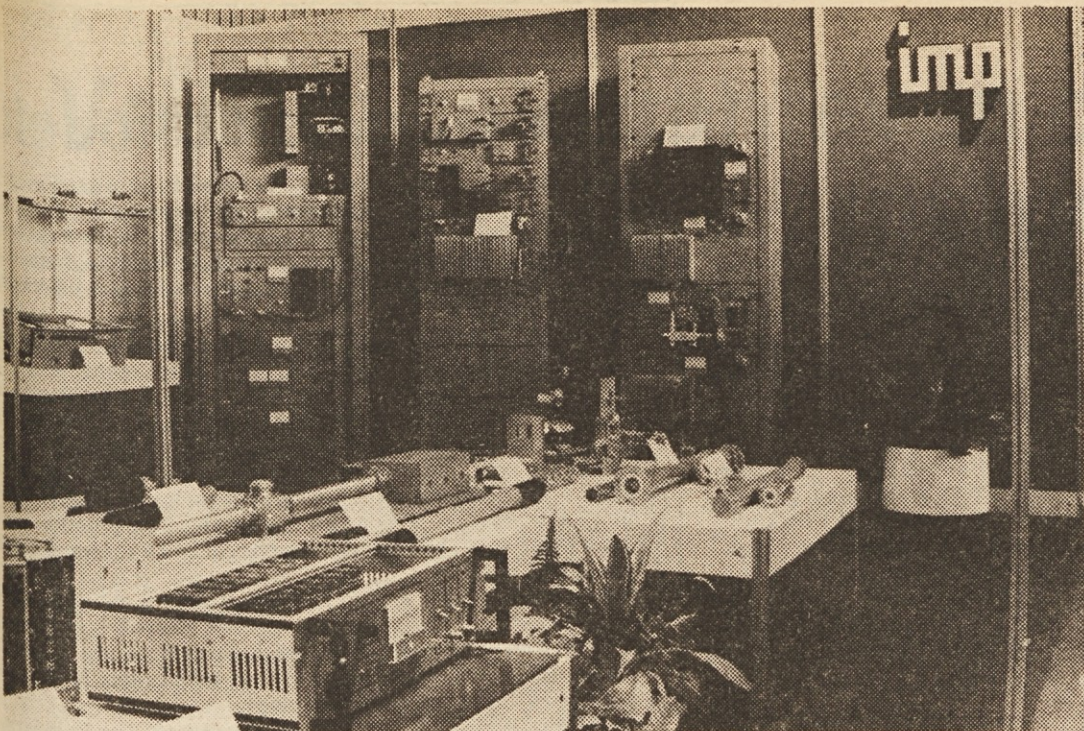
V IMP-ju se sistem osebnih dohodkov ruši, večajo se razlike, zato ga je treba spet poenotiti, tako da bi poenotili plačila za enako oziroma približno enako delo.

To je povzetek gradiva o ekonomsko-organizacijskem vidiku nadaljnjega razvoja. O njem sindikalni organi doslej še niso razpravljali, razen v Livarju, kjer so tudi oblikovali nekaj stališč, med drugim, da se strinjajo z nujnostjo oblikovanja močnih delovnih organizacij, v katere naj bodo združeni tozdi po načelu programskega povezovanja. Vsaka delovna organizacija naj se devizno in dinarsko sama pokriva. Delovna organizacija naj bo nosilec vseh poslovnih funkcij.

V Livarju pravijo, da so proti ustanavljanju enovitih delovnih organizacij, ker bi to pomenilo krepitev tozdov ter organizacijsko in regionalno zapiranje. Menijo, da bi lahko Inženiring in Marketing kot tozda uspešno opravljala vse naloge za uporabnike, le da bi morala biti povezana v trdnjejši delovni organizaciji, kot je Izip danes.

Ideja o tozdu za družbeni standard se Livarjem ne zdi utemeljena, saj smo ga v IMP-ju že imeli, pa se ni obnesel. Dvomijo tudi v možnost združevanja razvojne dejavnosti v sozdu, ker imamo v IMP-ju preveč raznorodnih dejavnosti; če bi bile delovne organizacije zares čvrsto programske povezane, menijo v Livarju, bi povsem zadoščale razvojni službi na nivoju delovne organizacije.

L. J.

Emondove telekomunikacijske novosti na sejmu elektronike: Na levi televizijski oddajnik z močjo enega kilovata, desno pretvornik z močjo enega kilovata, desno pretvornik z močjo 50 vatov UHF in VHF, v ospredju pa je modulator.

Prvi domači televizijski oddajnik

V začetku oktobra je bil na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču sejem Sodobna elektronika, na katerem je Emond pokazal tudi precej novosti na področju opreme za telekomunikacije.

Naj začenmo ta prikaz z novo generacijo televizijskih pretvornikov, ki dosegajo tehnični nivo vrhunskih svetovnih proizvajalcev. O neprekinjenih naporih razvojnega oddelka govori dejstvo, da je to že četrta generacija televizijskih pretvornikov, ki so jo razvili, odkar so leta 1960 začeli izdelovati te naprave.

Na sejmu so pokazali petdesetletni pretvornik, sicer pa so razvili celo družino pretvornikov z močjo do enega kilovata, katerih pomembna prednost je, da imajo širokopasovno tehniko in so torej uporabni za vse televizijske kanale. V primerjavi s sedanji porabijo precej manj električne energije.

Konstrukcija je sodobna, saj so sestavljeni iz posameznih podsklopov, kar omogoča dosti lažje vzdrževanje. Uporaba podsklopov in tiskanih vezij bo tudi olajšala proizvodnjo teh naprav. Z uporabo sodobnih elementov so TV pretvornike tudi precej pomanjšali in jih naredili lažje.

Nova generacija televizijskih pretvornikov bo zaradi uporabe najsodobnejše tehnologije vsekar primerna za izvoz na zahtevno zahodno tržišče. Po drugi strani pa je treba priznati, da bo terjala v primerjavi s sedanji pretvorniki več uvoženih sestavnih delov, saj najsodobnejše elektronike žal ni na domačem tržišču.

Se pomembnejša novost je televizijski oddajnik, saj je IMP prvi jugoslovanski proizvajalec, ki je tržišču ponudil tovrstno napravo.

Kot osnovo za razvoj oddajnika so vzeli pretvornik, saj imata obe napravi precej skupnih elementov. Tako so televizijske hiše usposobile še več IMP-jevih enokilovatnih pretvornikov, da obratujejo kot oddajniki. (V Sloveniji na Krvavcu za 1. in 2. program in na Kumu, TV Zagreb ga ima na Sljemenu, so pa tudi v drugih republikah).

Oddajni del je pri pretvorniku in oddajniku praktično enak. Razlika je v sprejemnem delu, kjer ima sprejemnik še eno, to je sprejemno, anteno in nato napravo, ki signale iz sprejemne antene pretvarja na medfrekvenčni signal, ki se v oddajnem delu pretvori na ustrezeni oddajni kanal in gre nato v oddajno anteno.

Televizijski oddajnik pa ima namesto sprejemnega dela slikovni in tonski modulator. Preko tega aparata posredujemo amplitudno modulirani slikovni nosilec in frekvenčno modulirani tonski nosilec oddajnemu delu naprave.

Glavna naloga pri razvoju televizijskega oddajnika je bil torej razvoj modulatorja, za kar je razvojni oddelek potreboval leto dni intenzivnega dela.

Ker v Jugoslaviji ni nobenega drugega proizvajalca oddajniških naprav, naši televizijski centri pa nimajo deviz na pretek, ima tozd Ten — Telekomunikacije kar precej naročil. V načrtu imajo, da bodo prihodnje leto izdelali ničto serijo desetih do petnajstih modulatorjev. Podpisali pa so že tudi pogodbo o prodaji prvega modulatorja vzhodnonemški pošti, ki ji sicer že vrsto let dobavljajo pretvornike.

Na sejmu elektronike smo lahko videli tudi novo usmeritev na področju antenskih sistemov — in sicer elemente za velike oddajne antenske sisteme za televizijo in radijsko UKV območje. Doslej so jugoslovanske RTV hiše velike oddajne antene skoraj v celoti uvažale, doma pa kupovale v glavnem le manjše antenske sisteme za TV pretvornike.

Zdaj uvoz praktično ni več mogoč, potrebe pa so velike, saj je večina obstoječih antenskih sistemov stara in jih bo potrebno obnoviti. Na razvojnem oddelku telekomunikacij menijo, da so ponudili našim TV hišam pravi izdelek ob pravem času.

IMP lahko ponudi kupcem kompleten izbor anten in antenskih delilnikov za vsa televizijska področja in radijske UKV programe. Največ dela je bilo z razvojem radijskih UKV anten in delilnikov, ki so jih razvili povsem na novo, medtem ko so pri televizijskih antenah lahko gradili na že preizkušenih elementih, ki pa jih je bilo seveda treba prirediti za večje antenske sisteme.

LOJZE JAVORNIK

V Emondu projektirajo in izdelujejo sisteme za računalniško vodenje proizvodnje Pohvala dobro dè

Elektronika v tovarnah

Delovna organizacija Emond se s svojo opremo za avtomatsko vodenje proizvodnje uveljavlja na tržišču. Trenutno pripravljajo sistem za vodenje proizvodnje v zrenjaninski tovarni Diamant, ki so ga predstavili tudi na Sejmu elektronike. Poleg tega pa delajo tudi sistema za vodenje proizvodnje v tovarnah močnih krmil Stizanka Požarevac in Pivka Neverke. V Neverkah sodelujejo z Iskro Delto, ki bo dobila računalniško opremo s programi.

Oljarna Diamant je velik objekt, saj lahko v petindvajsetih silosih uskladišči kar 8.000 vagonov materiala. Zgovoren je tudi podatek, da ima kompletan sistem v Zrenjaninu skoraj tisoč elektromotornih pogonov, preko katerih vodi računalnik proizvodnjo.

Delovni proces v oljarni Diamant, ki ga vodi računalnik, pa je preprostejši kot na primer v tovarni močnih krmil, saj v njem ni doziranja in mešanja, pač pa le transport med silosi. Oljarna mora namreč surovine (sonč-

nična zrna in druge oljarice) nenehno prečrpavati, da se sušijo, obenem pa jih tudi čistijo. Prečrpavanje je potrebno tudi zato, ker bi se material sicer vnel, če bi ga pustili ležati v silosih.

Računalnik torej programira razne kombinacije transportnih poti med silosi, kar teče dan in noč, dokler je v skladiščih material. Obenem računalnik vodi evidenco, kdaj je bil kak silos prezračen, pa tudi kdaj kakšna operacija ni bila opravljena.

Za izvedbo teh operacij je več možnosti, ki jih imenujejo logične poti. In sicer imajo dvajset glavnih logičnih poti, vsaka pa ima še celo vrsto variant. Računalnik posreduje operaterju podatke, katere poti so v določenem trenutku možne. Operater se lahko odloči sam in izbere eno od možnosti, lahko pa odločitev prepusti tudi računalniku.

V Emondu so naredili tudi signalno optično shemo, na kateri so prikazani vsi procesi v tovarni. Na shemi so označeni elementi silosov in transportne poti, signalne lučke pa kažejo, kateri elementi trenutno obratujejo.

Tastatura za ročno vodenje proizvodnje je kar na komandnem pultu, tako da ima operater pri roki tudi vse gumbke za ročno vodenje, če se zanj odloči.

Na pultu ima tudi videotermin, na katerem mu lahko računalnik posreduje vse podatke o prostih možnostih za vodenje proizvodnje, o zasedenosti in vse druge podatke o poteku procesa. Računalnik bo operaterju

omogočil tudi izdelavo dodatnih programov. Osnovni programi so seveda že sestavni del opreme za računalniško vodenje proizvodnje, tako da naročnik poleg strojne opreme dobi tudi programske pakete, ki omogočajo popolno delovanje tovarne. Izdelava dodatnih programov bi prišla v poštev ob spremembi tehnologije ali širitvi opreme.

Celotno strojno in programsko opremo za zrenjaninsko oljarno, kakor tudi za druge tovarne, so zasnovali in izdelali v Emondu (razvojnem oddelku in tozdih Ten — Telekomunikacije ter Energetika) ob pomoči zunanjih sodelavcev. Seveda pa so vgrajeni nekateri uvoženi deli, ki jih domači proizvajalci ne izdelujejo.

V Emondu že izdelujejo tudi opremo za računalniško vodenje tehnološke linije za merjenje in mešanje močnih krmil v požarevski Stizanki. Zmogljivost te tovarne je 100 ton mešanic, ker uporablja dvamešalca, ki ju izmenično polnijo tri tehtnice. Poleg doziranja bo računalnik vodil tudi nekatere transportne linije, sicer pa je proces podoben kot v tovarni močnih krmil Jabuka, ki smo jo v IMP — Glasniku že opisali.

Tovarna močnih krmil Pivka v Neverkah pa je še večji objekt, vendar zanj IMP ne dobavlja računalnika in programske opreme, pač pa bodo izdelali tehnološko shemo s signalizacijo obratovanja, tastaturo za ročno vodenje obratovanja, prilagodilne omare za povezavo Deltinega računalnika z energetsko opremo, kakor tudi vse energetske omare s kontaktorji. Razen tega bomo tudi izdelali vse projekte električnih instalacij in jih tudi izvedli.

L. J.

IZVOZNI DOSEŽKI NAŠIH ORGANIZACIJ • IZVOZNI DOSEŽKI NAŠIH ORGANIZACIJ • IZVOZNI D

ISO: Eno tržišče ne jamči uspeha

TOZD ISO Slovenske Konjice je začel prvič izvažati na tuji trg leta 1980 v Zvezno republiko Nemčijo, v Demokratično republiko Nemčijo (izdobavljal je nizkonapetostne plošče in razdelilce za toplarno Kulkwitz) in na Češko (opremljanje bolnišnice v Pragi), medtem ko se program izvoza v delovni organizaciji Emond ni negoval in, ko je začela upadati potrošnja izvoznih izdelkov v Zvezni republiko Nemčiji zaradi zastarelosti in upadanja investicij v Evropi. Program izvoza tozda ISO je bil skupen s programom tozda TEN Energetika in se nanaša na licenčno pogodbo s firmo Sachsenwerk.

Glavna izvozna usmeritev tozda ISO in tudi IMP-ja je na območje Iraka in Alžira. ISO je začel izvažati v Irak pred dvema letoma. Glavni trend izvoza pa je sedaj.

Prvi izvozni elementi so bili poslani v Basro v Irak — to je bilo 35 kilovoltno postrojenje. V tem je bilo tudi prvo srečanje z iraškimi investitorji. Na območje Iraka in Alžira izvažajo ISO predvsem nizkonapetostne naprave od razdelilcev do energetskih plošč za razdeljevanje električne energije po projektih in zahtevah iraških investitorjev.

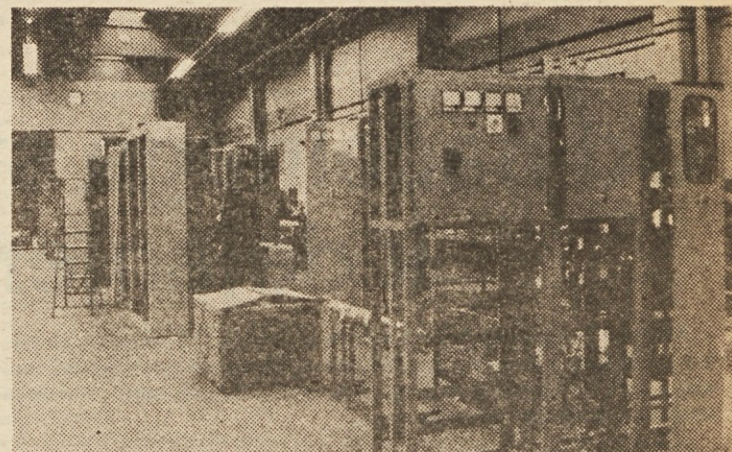
Letošnji izvoz je ISO Slovenske Konjice predvidel v višini 30 milijonov dinarjev, a bo letos dosegel z izvozom 80 milijonov dinarjev realizacije. V primerjavi z lanskim letom se je letos izvoz povečal za 235 indeksnih poenov.

Težave, ki nastajajo v Iraku oziroma v poslovnih odnosih med SFRJ in Irakom, se prenašajo tudi na ISO, ki je imel ob devetmesečnem obračunu 50.000.000 dinarjev neplačane realizacije. Za ta TOZD to pomeni velik izpad dohodka, velike likvidnostne probleme in tudi manjše osebne dohodke delavcev, ki so vložili delo v te projekte.

»Smatram«, je dejal direktor tozda ISO Lojze Kračun, »da je celotna obremenitev tozдов, ki so udeleženi v poslih v Iraku, prevelika, saj so tozdi finančno prebiki, da bi mogli premostiti velike finančne obremenitve, ki izhajajo iz teh izvoznih poslov.

Poleg tega, da so angažirana ogromna obratna sredstva, se skladno s tem zelo poslabšuje likvidnost, pa tudi izpad prihodka v devizah, ki smo jih združevali predvsem za nabavo repro materiala, kar pomeni poseben problem z vidika zagotovitve reprodukcijskih materialov za prihodnje leto, saj osnovnih materialov na jugoslovanskem tržišču brez deviznega soglaganja skorajda ni mogoče dobiti. Treba je iskati nove izvozne posle, saj smo v preveliki odvisnosti oziroma prevelikem poslovnem tveganju, če smo prisotni samo na enem tržišču. Posledice nerednega nastopanja na tujih tržiščih so predvsem velika nihanja v proizvodnji in v ugotavljanju dohodka tozda. Zaradi nerazčlenjenosti možnosti dobav, ki pa niso vse odvisne od IMP-ja, imamo v proizvodnji probleme. Ker se zavedamo, da je domače tržišče tisto, ki nam daje dokaj redni dohodek, se moramo v proizvodnji na veliko angažirati v čezurnem delu za doseganje planirane realizacije. V zadnjih mesecih smo morali pospešeno opravljati predvsem izvozne naloge, zato je zaostajala izdoba domačim dobaviteljem predvsem tozdu Elektromontaža, ki mu bomo izpad nadomestili v začetku letošnjega novembra. Zato se le temu oparčujemo zaradi podaljšanja dobavnih rokov.

Želimo, da bi TOZD Inženiring pridobil nove izvozne posle, saj je izvoz edina in prava kvaliteta ter usmeritev v naši družbi.

V tozdu ISO so naredili tudi transformatorske postaje za projekte v Iraku. (Foto: M. P.)

Montaža Maribor: Izvažali bodo tudi v Avstrijo

Mariborski TOZD Montaža je začel izvažati približno pred 15 leti z izgradnjo kotlarn in drugih energetskih objektov.

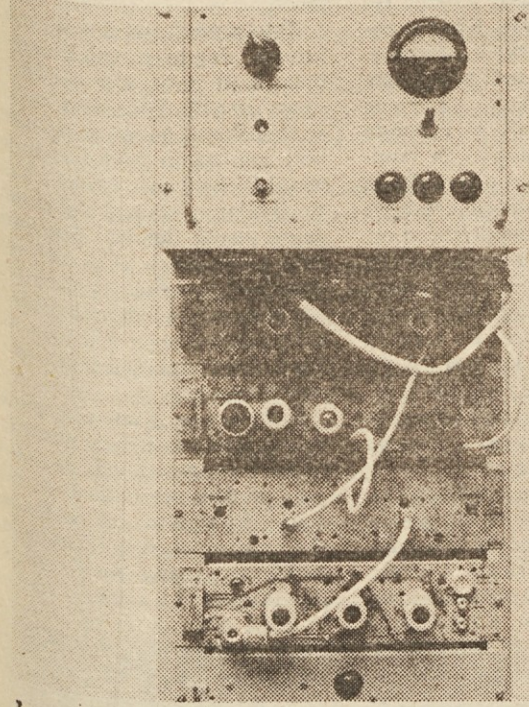
V zadnjih treh letih pa se je predvsem vključil v irška dela (KOL 3 in KOL 7). Hkrati pa je začel na irško območje izvažati svoje izdelke serijske proizvodnje, to je prezračevalno tehniko (toplozračne zavese, naprave za sistemsko prezračevanje in ogrevanje, samozaporne lopute, evaporiativne hladilce zraka, mikro-namakalni sistem, dušilnike zvoka za strešne ventilatorje, elastične priključke). Del te opreme je vgrajen na objektih, kjer montira instalacije IMP, del pa jo je tozđ dobavljal tudi drugim izvajalcem del v Iraku, predvsem Unioninvestu Sarajevo. Poleg tega pa izvažajo tozđ del svoje proizvodnje v Avstrijo, Angolo, Alžir, Sirijo, Sovjetsko zvezo, Demokratično republiko Nemčijo, ČSSR in na Madžarsko. Odslej pa bo izvažal tudi v Avstralijo.

Od leta 1981 pa doslej je delež proizvodnje Montaže stalno naraščal v masi izvoza in sicer je bil

ta delež leta 1981 8-odstoten, v letu 1982 15-odstoten, letos pa je 25 odstoten s tem, da je celoten izvoz tozda približno 23 odstotkov celotne letošnje realizacije. Lanski izvoz je znašal približno 180 milijonov dinarjev, letos pa so v devetih mesecih dosegli 1,12 milijonov dinarjev izvoza, to pa je 160 odstotkov več, kot so planirali. Odslej se letošnji izvoz ne bo več bistveno povečal, predvsem zaradi težav z Irakom.

»Za prihodnje leto vsi veliko pričakujemo od letošnjega oktobrskega obiska Milke Planinc v Iraku, ko naj bi razčistili nadaljnja plačila iraških investitorjev.« je dejal direktor tozda Montaža Borut Perharc. Mariborska Montaža se pripravlja na daljše sodelovanje z BSH-Babcock, kjer naj bi še letos sklenili dogovor o dolgoročnem poslovnem sodelovanju, kar naj bi jim predvidoma prineslo milijon nemških mark.

M. P.

1 Spomin na začetke naših telekomunikacijskih naprav: Na sliki je televizijski pretvornik z oznako »Elektrosignal Ljubljana, tip 33« in tovarniško številko 030. To je eden prvih pri nas izdelanih televizijskih pretvornikov. Imel je enojno mešanje in izhodno moč 50 milivatov. Leta 1963 so ga postavili na Kamberskem v spodnjem Posočju, sliko pa je prinašal v Kanal, Doblar in Avče.

Ljubljanska televizija je svoje prve televizijske pretvornike postavila leta 1959 in sicer za Celje, Maribor in Novo Gorico. Te naprave so uvozili iz Italije. Že naslednje televizijske pretvornike, leta 1961 pa je uvozila takratni Elektrosignal.

Danes je v Sloveniji za vse programe (prvi, drugi, koprski, zagrebški) 248 televizijskih pretvornikov — od tega pa kar 220 IMP-jevih. Prikazani pretvornik je ljubljanska radiotelevizijska nadomestila z novim, medtem ko aparat zdaj v Ljubljani čaka, da ga bodo prikazali na razstvi o razvoju televizije v Sloveniji. Razstavo bodo verjetno organizirali prihodnje leto, čeprav so jo sicer načrtovali že letos ob 25-letnici televizije in 50-letnici radia na Slovenskem. (Foto: L. J.)

Elektrokovinarjevi delavci niso bili za preselitev strojne montaže v Maribor

Pripraviti temeljit sanacijski program

Delavci Elektrokovinarja so na zboru v petek, 28. oktobra sprejeli sklep, naj delavski svet v najkrajšem času sprejme sanacijski program za ta tozd. S tem so za enkrat zavrnili sklep delavskega sveta delovne organizacije PMI, ki je sprejel usmeritev, da se Elektrokovinarjeva strojna montaža pridruži Montaži Maribor.

Razprava na zboru delavcev je pokazala, da se Elektrokovinarjevi delavci zavedajo težavnega položaja, v katerem je ta tozd. Strinjajo se tudi, da v montažni dejavnosti ne bo šlo brez specializacije, saj imajo zdaj kar štiri dejavnosti (vodovod, ogrevanje, elektro in instalacije), kar je zaradi zalog prehudo breme za tozd, ki je zelo zadolžen.

V delovni organizaciji PMI so pripravili program, ki naj bi rešil te probleme in skušal uveljaviti že zdavnaj sprejeta načela o delitvi dela in specializaciji. Točke tega programa, kot jih je predstavil glavni direktor IMP Vlado Novak, so: Združevanje strokovnih služb in komercialne na ravni delovne organizacije; preselitev strojne montaže iz Elektrokovinarja v Montažo Maribor; Elektrokovinar naj v montažni dejavnosti razvija elektromontažo in izolacije. Razvija naj tudi proizvodnjo.

Kaže pa, da je bilo v tem programu preveč neznank, da bi ga Elektrokovinarjevi delavci sprejeli. Očitno so, da finančne posledice niso bile jasno ovrednotene. Opozorili so, da je za elektrodejavnost in instalacije zagotovljenega malo dela. Glede preselitve montažne dejavnosti so hoteli vedeti natančno, kdo bo šel in kam, kdo bo tozdu nadomestil izpadli dohodek.

Monterji očitno niso navdušeni, da bi se vključili v drug tozd. Eden od delavcev je rekel: »Govorili so nam, da bomo naredili tovarno, da se bomo zaposlili pod streho. Tovarna se je zgradila na montažnim denarjem, zdaj pa naj gredo monterji v Maribor?«

Precej očitkov so naslovili delovni organizaciji PMI in sicer, da je delovna skupnost predraga, da Inženirski biroji pridobivajo premalo dela in še to, kar pridobijo, so slabši posli, manjšega obsega, kjer ni pravega dobička.

Elektrokovinarjevi delavci pravijo tudi, da niso več prepričani, da lahko vodilni delavci poiščejo rešitve nakopičenih problemov.

V takih okoliščinah je menil pomočnik generalnega direktorja zozda Uroš Korže, da zbor delavcev ne more biti uspešen, saj zbor ne more oblikovati odločitev, pač pa bi jih moralo predlagati vodstvo.

Uroš Korže je opozoril, da je Elektrokovinarjev poslovni rezultat realno negativen. Vsak delavec je nekje zadolžen za svojo celotno plačo. V takšni situaciji ni več primerno razpravljati o drobnarijah in si jih podajati kot žogico, pač pa je skrajni čas za soočenje z glavnimi problemi. Korže je menil, da Inženirski biroji Maribor ni edini vzrok Elektrokovinarjevih težav in verjetno tudi glavni vzrok ne. Glavne korrene gospodarske neuspešnosti so najbrž v samem tozdu.

Korže je menil, da Elektrokovinar potrebuje predvsem močno vodstvo z jasno usmeritvijo, disciplino pri izvajanju sklepov, boljšo organizacijo, izboljšanje tehnologije, pa tudi kadrovske spremembe in pomoč delovne organizacije PMI in zozda.

Mislil, da se delo za monterje še lahko najde v Jugoslaviji in na tujem, je nadaljeval Korže. Jasno pa je, da časov, kot so bili, ne bo več. V sedanjih zaostrenih

razmerah se bo obdržal najboljši. Zato je specializacija nujna. Ne morete razmišljati: »Tu smo, roke imamo, dajte nam delo in orodje!« je menil Korže.

Pomoč sozda, na katero lahko računa Elektrokovinar se kaže v tem, da dobiva delo v Iraku (ki pa bo šlo prihodnje leto h koncu). Razen tega Elektrokovinar dobiva kredite. Soz je zainteresiran tudi za širitev Elektrokovinarjeve proizvodnje, toda ne kakršne koli, pač pa s takšnim programom, ki ga bo mogoče izvažati.

Na koncu je Korže predlagal, naj delavski svet pripravi sanacijski program in tudi določi za izvajanje ljudi, ki jim bo zaupal, kar je zbor delavcev sprejel z veliko večino glasov — le dva sta bila proti.

S sklepom o izdelavi sanacijskega programa pa se spremenjajo nekatere odločitve, ki jih je sprejel delavski svet delovne organizacije PMI. Tako je bilo že sprejeto, da Inženirski biroji za Elektrokovinarjevo strojno montažo ne podpisujejo pogodb za delo po 1. januarju 1984 (mišljeno je bilo, da bo takrat že pridružena Montaži Maribor). Elektrokovinarjevi delavci so zahtevali, naj se zaradi izdelave sanacijskega programa ta sklep razveljavi.

Vendar pa to nikakor ne bi smelo pomeniti, da bo vse ostalo po starem, kajti razmere se zaostrujejo in problemi bodo zaradi vse slabšega gospodarskega položaja vedno hujiši.

LOJZE JAVORNIK

Ali je o tem res treba dolgo razpravljati?

Kdo naj plača izgubljeno orodje?

Pod točko razno na Elektrokovinarjevem zboru delavcev, potem ko so na dolgo govorili, kako težak je položaj in kako je treba nekaj narediti in kako ni jasno, ali so vodilni kos svojim nalogam, so monterji začeli še eno vprašanje: Ali je prav, da mora monter plačati izgubljeno orodje po dnevni ceni.

Tozro orodje namreč amortizira, monter pa, denimo, izgubi deset let staro kladivo, katerega knjigovodska vrednost je morda nič — tozda pa od njega zahteva, naj plača današnjo ceno kladiva. Ali je to pravično? Ali je to sploh zakonito?

Pojasneno je bilo, da so pravniki pregledali predpise in vprašali tudi družbenega pravobranilca samoupravljanja in ugotovili so, da je to povsem zakonito.

Pojasneno je bilo tudi, da vestnemu delavcu ne preti nobena nevarnost. Če se mu orodje pokvari, ga vrne in dobi novega. Če je orodje ukradeno nekje na gradbišču, se naredi zapisnik in tozdu uveljavlja odškodnino

od zavarovalnice — delavec pa spet dobi novo orodje.

Za pokvarjeno orodje torej delavec ne bo ničesar plačal, prav tako ne za ukradeno... Kakšni pa so še drugi možni vzroki, da orodje izgine?

V Elektrokovinarju lep čas niso preverjali, kaj počno monterji z orodjem, za katerega so zadolženi, in vse je bilo v redu. Zdaj pa jih kličejo in za tisto orodje, ki ga monter ne more pokazati, dobi račun. In zdaj razmišljajo, koliko je pravzaprav vredno deset let staro kladivo. Morda pa je že zaradi amortizacije povsem brez vrednosti in morda je sploh prav, da tudi orodje izgine, kot naj bi z amortizacijo izginjala njegova vrednost.

Toda, ali niso to malce preveč abstraktne razprave?

V knjigovodstvu odpišejo polovico vrednosti orodja takoj po nabavi, ostalega pa ne. A tudi to ni važno. Če se orodje porazgubi, ga je najbrž treba nadomestiti. Prodajalec ne bo

vprašal, kakšna je bila amortizirana vrednost izgubljenega orodja, pač pa bo računal po dnevni ceni.

Pravo vprašanje je, kdo bo plačeval malomarnost in krajo (kajti v drugih primerih so zadeve itak drugače urejene) — tozda ali krivec. Debata na Elektrokovinarjevem zboru delavcev je nakazala, naj bi bil plačnik vsekar tozdu.

Izkušnje pa kažejo, da ima strogost tudi določene učinke. Bilo je nekaj monterjev, ki so najprej izjavljali, da so orodje izgubili — oziroma je neznanu kam izginilo — ko so dobili račun, pa so izginulo orodje kar čez noč speljali...

Čudne so takšne razprave in to v času, ko načelno vsi prisegamo na večjo disciplino in boljše delo. Debata o dejanski vrednosti orodja s posebnim ozirom na odpis amortizacije pa kaže neke razvade, ki so skregane tudi z navadno logiko, da o stabilizacijskem leporečju niti ne govorimo. LOJZE JAVORNIK

Z razprave na akcijski konferenci ZK v Emondu

Od načelnega strinjanja k dejanjem!

Akcijska konferenca ZK v Emondu je v torek, 25. oktobra, obravnavala tri izmed trenutno najpomembnejših vprašanj: svobodno menjavo dela med tozdi in delovno skupnostjo, nagrajevanje po delu in ukrepe za boljše poslovanje.

Ustanovni sestanek Emondove akcijske konference je bil 7. julija. Ustanovili so jo kot organ, v katerem bodo komunisti vseh Emondovih tozdov in delovne skupnosti usklajevali stališča in dosegali tisto enotnost mišljenj, ki je nujna za uspešno aktivnost. V konferenci je po pet delegatov vsake Emondove osnovne organizacije. Za predsednika so na ustanovnem sestanku izvolili Staneta Vrhovca, za izvršnega sekretarja Marjana Žagarja in za tajnika Matjaža Hočevčarja. Akcijska konferenca ima predsedstvo, ki pripravlja seje konference.

Oktobrski sestanek akcijske konference je bil dolg, toda v glavnem je ostal pri ugotavljanju problemov, bolj malo pa je prišlo k poenotenju stališč, čeprav se Emondovi komunisti strinjajo, da bi bilo nekaj treba narediti. Toda kaj in kako sta vprašanja, na kateri bo še potrebno odgovoriti.

Izhodiščno razmišljanje za obravnavo svobodne menjave dela je po naročilu akcijske konference pripravil direktor Dvigala Janez Bizjak. Menil je, da je samoupravni sporazum o odnosih med tozdi in delovno skupnostjo formalno sicer usklajen z Zakonom o združenem delu, toda vsebina odnosov ni v skladu z načeli svobodne menjave dela. Delovna skupnost je dopustila, da je razpadel razvojni oddelek za dvigala, pa so ga potem ustanovili sami v tozdu. Že eno leto oddelek prodaje dvigal nima

vodje. Tudi druge pomembne probleme rešujejo v delovni skupnosti prepočasno. Predvsem pa delavce Dvigala moti, da delavci, ki v delovni skupnosti opravljajo naloge za ta tozd, zaslužijo 29 do 45 odstotkov mesečno več, kot če bi bili v tozdu.

Sekretar OO ZK v delovni skupnosti Viktor Mlakar je povedal, da se njihova osnovna organizacija ne strinja s takšno oceno. Na trditev, da tozdu ne more vplivati na delo delovne skupnosti, so menili, da si tozdu Dvigalo lasti pravico do prevelikega vpliva in da tudi delovna skupnost ne more vplivati na delo tozda — na primer na uredniševanje sanacijskega programa, kjer je uresničen le dopolnilni program, ostalega pa tozdu ne izvaja. Ob tem, česa delovna skupnost ni naredila, bi morali tudi povedati, da so imeli precej predlogov, ki pa jih niso uresničili, ker se tozdu ni strinjal.

Kar se osebnih dohodkov tiče, je Krist rekel, da ima delovna skupnost sicer res višje kot Dvigalo, zato pa nižje kot Elektromontaža — ker je pač s sporazumom določeno, da so na povprečju vseh tozdov, česar pa delovna skupnost niti ne dosega.

Bizjak se je strinjal, da se je sodelovanje z delovno skupnostjo precej zboljšalo, menil pa je, da bi morali uvesti načelo, naj tisti delavci delovne skupnosti, ki delajo izrecno za posamezne tozde (prodaja, razvoj) tudi pri osebnih dohodkih delijo usodo z njimi. Nelogično je, da dobivajo

delavci prodaje stimulacijo, čeprav izpolnjujejo plan s 60, 50 ali celo samo 40 odstotki.

Glede razvojnega oddelka je Bizjak rekel, naj bodo razvijalci v Črnučah — kje so organizacijsko povezani (v tozdu ali delovno skupnost) pa navsezadnje ni bistveno. Toda zdaj je tako, da bi formalna prestavitve razvojnih delavcev iz tozda v delovno skupnost pomenila za Dvigalo povečane stroške. Ne gre za to, ali hočemo ali ne, je poudaril Bizjak, mi takšnih bremen enostavno ne zmoremo. Naša delovna skupnost je predraga glede na dohodek, ki ga ustvarjamo.

Tudi v tozdu Ten — Telekomunikacije so imeli nekaj pripomb na delo delovne skupnosti. Tako menijo, da se razvoj arcaisa in procesne tehnike vleče že predolgo. Ob vaji Golovec se je pokazalo, da strokovne službe niso ažurirale obrambnega načrta za tozdu, čeprav je bil ustanovljen že v začetku prejšnjega leta. Ob polletnem obračunu so zvedeli, da se njihov prispevek za delovno skupnost poveča za 10 odstotkov. Vprašali so, zakaj. Odgovor so sicer dobili, a z njim niso zadovoljni.

Člani naše osnovne organizacije se bojimo, da je Emond konglomerat, ki ima vse manj skupnega, je rekel Bojan Mehle iz Elektromontaže. Povedal je, da ima tozdu Elektromontaža dober devetmesečni rezultat, toda v glavnem na račun rezultatov del v tujini. Predvsem pa jih skrbi slabo sklepanje pogodb. V novembru bo doma zmanjkalo dela za 80 njihovih delavcev. Zaenkrat imajo še možnost, da jih bodo poslali v Irak — toda kako bo kasneje? Če bo Elektromon-

taža brez dela, bosta posledice čutila tudi TEN — Energetika in Iso.

Način, kako razpravljamo danes, kaže, da se položaja še ne zavedamo, saj nisem slišal predlogov, kako bomo delali skupaj, ampak vsak vleče na svojo stran, je rekel Mehle in povedal nekaj stališč Elektromontažine OO ZK: Vztrajajo, da mora imeti IMP enotno prodajo montažnih storitev, da ne bo medsebojne konkurence. Menijo pa, da ne morejo vzdrževati Inženirina, ki mu bodo letos plačali 45 milijonov dinarjev, on pa konec oktobra še nima plana prodaje za prihodnje leto. Ne sprejemajo niti izjav Emondove prodaje, da dela pač ni, če ima vendar konkurenca toliko dela, da vodi v Ljubljano delavce iz drugih republik.

Emondov direktor Borut Gržinič je menil, da sta za sedanje stanje dva glavna vzroka:

1.) Dela v Iraku so nas razvalila. Sicer je bil potreben trud za izvedbo teh poslov, vendar to delo ni bilo pridobljeno na prostem tržišču, ampak po meddržavnih pogodbah. IMP-jevci smo zdaj že pozabili, kako je bilo, ko se je IMP pojavljal v tujini na prostem tržišču. Po drugi strani smo zanemarili domači trg (roki, kvaliteta) in se z njega v veliki meri sploh umaknili. Ko govorimo, da imajo naši konkurenti danes dovolj dela, ne pozabimo, da so ga dobili pod neugodnimi pogoji — takšnimi, na katere mi danes še nismo pripravljeni pristati, je menil Gržinič.

2.) Razen tega je Gržinič opozoril na preveč tozdivsko obnašanje. Če smo se odločili za združitev v delovno organizacijo, kakršno danes imamo, bi morali uveljaviti tudi tesnejše povezave, vključno z dohodkovnimi odnosi, ki so jih nekateri izrecno zavrnili.

S tem se je zaključila razprava o svobodni menjavi dela in sprejeli so sklep, da se bodo predstavniki in OO ZK Dvigala, Elektromontaže in delovne skupnosti sestali posebej in raz-

Elektrokovinar:

Devet mesečni rezultati gospodarjenja

Obresti žrejo dohodek

Elektrokovinar je ob letošnjem devetmesečnem obračunu po letu in pol spet razporedil nekaj denarja za poslovni sklad. Toda to je le simboličnih 780.000 dinarjev, kar kaže, da uspeh nikakor ni zadovoljiv. To je lepo povedal tudi eden od delavcev na zboru, ko je rekel: »Ne govorite mi, da je rezultat dober, kajti če bi bil dober, bi si tu kaj delili...«

Njihov celotni prihodek je bil 339 milijonov dinarjev (en odstotek manj od plana za 9 mesecev), medtem ko so porabili 243 milijonov dinarjev (6 odstotkov nad planom) in jim je ostalo 69 milijonov dinarjev dohodka (15 odstotkov manj, kot so načrtovali).

Ko so plačali 30 milijonov dinarjev davkov in prispevkov (1 odstotek več kot lani), jim je ostalo za osebne dohodke 57,3 milijona dinarjev — le 16 odstotkov več kot lani. Povprečni osebni dohodek je bil 13.879 dinarjev. V sklad za stanovanja so razporedili 2,32 milijona dinarjev, v sklad skupne porabe 3,15 in v rezervni sklad 2,41 milijona dinarjev.

V celotnem prihodku je imel Elektrokovinar 10 milijonov prihodkov od izvoznih stimulacij in pozitivnih tečajnih razlik, brez česar bi bil Elektrokovinar ob devetmesečnem obračunu v izgubi.

Vzroki težav so: Terjatve, ki so bile ob začetku leta 5,87 milijona dinarjev, 30. 9. pa že 14 milijonov.

Nadpovprečno so se povečali davki in prispevki (za 51 odstotkov). Še za odstotek več se je povečal njihov prispevek za delovno skupnost delovne organizacije.

Obresti za najete kredite pa so se jim povečale kar za 156 odstotkov in so jih v 9 mesecih plačali 10,6 milijona dinarjev. Te obresti tudi kažejo osnovno Elektrokovinarjevo slabost: Da nima lastnega denarja za obratna sredstva in mora torej najemati kredite.

L. J.

LOJZE JAVORNIK

Objekti, ki jih gradimo: Bolnišnica Maribor

Velik in zelo zahteven objekt

V Mariboru bo do novega leta nared objekt Splošne bolnišnice Maribor, to je druga etapa izgradnje funkcionalnega dela kirurškega bloka, kjer mariborski tozda Montaža vgrajuje instalacije centralnega ogrevanja, vodovodne instalacije, klimatizacijo, vso napeljavo medicinskih plinov in celotno hladilno centralo.

Vrednost tega objekta znaša 409 milijonov dinarjev, vrednost IMP-jevih del pa je 80 milijonov dinarjev.

Sredstvo za gradnjo tega objekta so zbrali iz prispevne stopnje občinskih zdravstvenih skupnosti mariborske in podravske regije, iz bruto osebnih dohodkov delavcev in iz sredstev poslovnega sklada splošne bolnišnice Maribor, ki je namenjen za investicije.

Objekt ima 11.922 kvadratnih metrov bruto etažne površine ali 10.221 kvadratnih metrov koristne površine.

V kletnih prostorih tega dela bolnišnice so strojnice in energetske pogoni ter povezava na podzemeljski kolektorski sistem, pogon fizioterapije z bazenom ter centralna sterilizacija z vsemi potrebnimi skladišči.

V pritličju je vhodna avla, ki je povezana na obstoječo avlo pri hospitalni stolpnici, mavčilnica in precej velik radiološki oddelek s petimi diagnostičnimi prostori.

V 1. nadstropju je operacijska etaža z devetimi operacijskimi prostori.

V 2. nadstropju, ki ga že uporabljajo, deluje oddelek za plastično in rekonstruktivno kirurgijo. Medicinska funkcionala 2 je lele druga etapa izgradnje funkcionalnega dela kirurškega bloka.

Nedograjena je ostala tretja etapa, čeprav je zgradba zgrajena do četrte gradbene faze. Bele po dograditvi tretje faze bo celoten objekt usposobljen za uporabo.

Kot je povedal vodja montaže iz mariborskega tozda Montaža,

Bogdan Sagaj, ki vodi instalacijska dela na tem objektu, so se IMP-jevi monterji vključili v delo na gradbišču v sredini leta 1978.

Na gradbišču je delalo povprečno 13 monterjev. Dela na gradbišču so včasih prekinili predvsem zaradi nerešene projektne dokumentacije. Tozda Montaža je na tem objektu vgradil svoje klimatske naprave z izjemo avtomatike, ki je uvožena iz Zvezne republike Nemčije. Poleg tega so IMP-jeve tudi ostale instalacije, medtem ko so cevi in drobni material od drugih jugoslovanskih proizvajalcev. Monterji iz Montaže so vgrajevali precej uvožene opreme, ki jo je dobavljal investitor.

Gradbena dela na gradbišču je opravil mariborski Konstruktor, elektroinstalacije so delo Elektre Maribor. Projekte je izdelal Medico inženiring iz Ljubljane.

Vodja montaže iz tozda Montaža je približno eno leto Bogdan Sagaj, pred njim pa sta bila vodja montaže Edi Vidmajer in Karel Črepinko. Vodilni monter za centralno ogrevanje je Anton Kladnik, za vodovod Anton Kirbiš, za prezračevanje Stane Žlaus in Stefan Vereš.

Največji problemi, s katerimi so se IMP-jevi monterji srečevali na tem gradbišču, so bili okoli dokumentacije, ki je prihajala na gradbišče do lanskega leta. Težave so bile tudi pri uvozu opreme.

Zaključek gradnje je bil sicer predviden ob koncu letošnjega septembra, vendar se je gradnja zavlekla iz objektivnih razlogov (nedobavljeni material od Ter-

mike Ljubljana za viseči strop) do konca letošnjega leta.

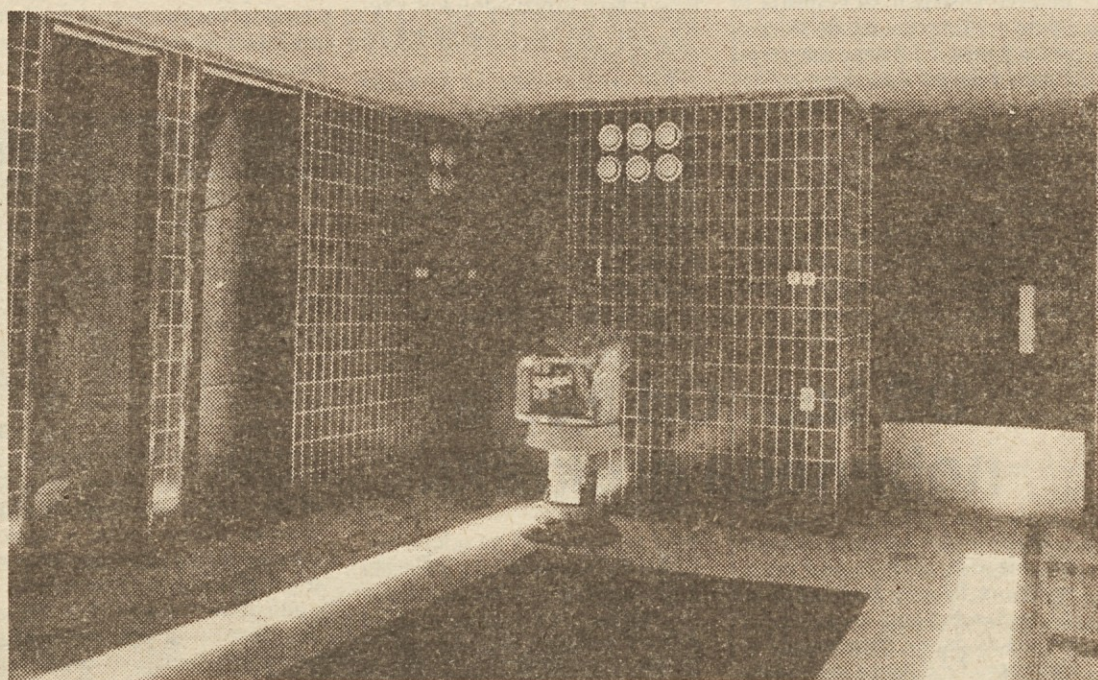
V istem času je IMP opravil dela pri adaptaciji kirurgije v starem delu bolnišnice, opravlja pa tudi vse rekonstrukcije in manjša dodatna dela.

Nadzor na objektu opravlja mariborski Staninvest.

Sodelovanje med izvajalci in investitorjem je bilo dobro, je dejal Bogdan Sagaj.

Kar zadeva delo IMP-jevih monterjev na bolnišničnem gradbišču, je povedal vodja investicijskega biroja Splošne bolnišnice Maribor Edvard Žak, da naši monterji dobro opravljajo dela na gradbišču, čeprav so le ta zelo obsežna in zahtevna. Pri tem se srečujejo tudi s težavami kot so večkratne menjave vodstva montaže, zapleteno delovanje tržišča in pomanjkanje nekaterih materialov.

MARIJA PRIMC

Operacijska dvorana v novi mariborski bolnišnici. (Foto: Marija Primc)

Blisk je po 9 mesecih dosegel 15 milijonov ostanka dohodka

Devetmesečne poslovne rezultate Bliska je predstavil Jože Kouter. Povedal je, da je Blisk v devetih mesecih ustvaril 258 milijonov dinarjev fakturirane realizacije, kar je 33 odstotkov več kot lani in tudi za 18 milijonov dinarjev več kot so načrtovali za 9 mesecev.

Strojna montaža je ustvarila 140 milijonov dinarjev fakturirane realizacije — 93 odstotkov letnega plana in 30 odstotkov manj kot v istem času lani.

Proizvodnja pa je naredila 88 milijonov dinarjev fakturirane realizacije — to je 73,7 odstotka letnega plana in 52 odstotkov več kot lani.

Po odbitju višjih cen, ocenjujejo da so fizično proizvodnjo na zaposlenega povečali za 5—7 odstotkov.

Finančni efekti poslovanja v devetih mesecih so dobri. Bliskov celotni prihodek je bil 279 milijonov dinarjev — 79 odstotkov letnega plana in 45 odstotkov več kot lani. Porabljen sredstva so na računski poenostavitvi do celotnega prihodka — le za 17 odstotkov — zato se je bolj povečal dohodek (kar za 128 odstotkov) in čisti dohodek za 157 odstotkov.

Blisk je dosegel ob devetmesečnem obračunu 15 milijonov dinarjev ostanka dohodka, od katerega so 4,5 milijona razporedili za sklad skupne porabe, 2,27 milijona za rezervni sklad in 8,36 milijona za poslovni sklad.

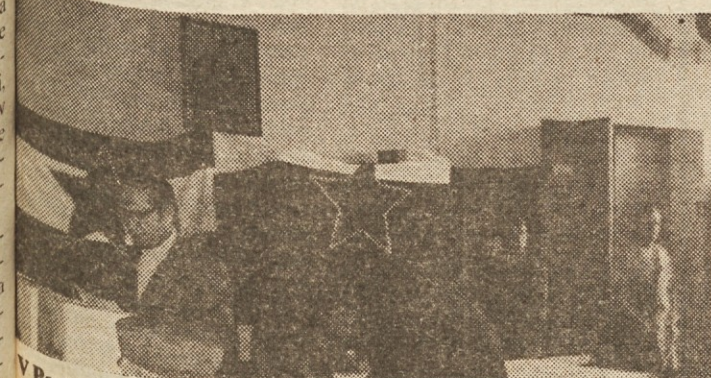
Z izvozom je Blisk ustvaril le 3,4 odstotka celotnega prihodka, a tudi to je napredek v primerjavi z lanskim letom, ko so imeli le nekaj pod 300.000 dinarjev izvoza.

Kouter pa je opozoril, da so k uspešnemu rezultatu precej prispevale pozitivne tečajne razlike in odpis terjatev iz preteklih let. Če bi to odšteli, bi bil dohodek manjši za 7 milijonov dinarjev in pol.

Kouter je opozoril, da so obeti za naslednje mesece slabi. Ne le za montažo, tudi za proizvodnjo dela ni na pretek, saj se prodaja drobnice ustavlja, pa je torej nujno razmišljati o novih programih.

Bliskov strokovni kolegij je sprejel usmeritev, da se bodo strogo držali novega pravilnika o stimulaciji. Uvedli bodo varčevalne ukrepe na vseh področjih, kjer lahko kaj privarčujejo, saj opazajo, da se poraba materiala močno povečuje. Skratka, Kouter je opozoril, da bo potrebno trdo delo, da bi ob koncu leta zadržali pozitivne poslovne rezultate.

L. J.

V Panoniji se je 56 odstotkov delavcev izreklo za združitev z Bliskom, do katerega pa še ne bo prišlo, ker predlog ni bil sprejet v Blisku. V Blisku so referendum zelo skrbno pripravili. Mladinci so okrasili volišča in napisali želje za združitev. Na sliki: volišče v Panoniji (Foto: Frku)

Nadaljevanje s 1. strani

sestankov. Drugi vzrok po mnenju kolegija je bil, da so se vodilni in vodstveni delavci bali za svoje stolčke, čeprav je bilo jasno rečeno, da zaradi združitve ne bo nihče ob delo.

Kouter je še ugotovil, da so bili Bliskovi delavci med razpravo precej pasivni, zato očitno niso razčistili vseh odprtih vprašanj, čeprav je bilo za to dovolj priložnosti. Referendumska odločitev tudi kaže, da Bliskovi delavci ne želijo pomoči družbenopolitične skupnosti, sozda in Panoniji in je obenem udarec samoupravljanju, saj se zaradi njega nadaljuje ukrep družbenega varstva, je še rekel Kouter in dodal, da sanacija ni le stvar prisilnega upravitelja, pač pa zadeva vse delavce.

Ob koncu je Kouter poudaril, da dolgoročna sanacija Bliska ni možna s sedanji programi, ekonomskim in kadrovskim potencialom, zato je združitev s Panonijo nujna. Že v decembru grozi, da bosta imela proizvodnja in zlasti montaža premalo dela.

Tehnični direktor Ludvik Temlin je bil še konkretniji: »V novembru je strojna montaža zasedena 40,5 odstotno, proizvodnja pa ima zasedeno slabo polovico kapacitet. Blisk bi potreboval močnejšo plansko — analitično, kadrovsko in pravno službo, kar bi tudi lahko rešil z načrtovano integracijo.« Tudi Temlin je opozoril na pomoč drugih — na primer na 40.000 dolarjev za kable, ki jih je Blisk dobil v sozdu.

»Nihče ne more jamčiti, da bo vseh 180 monterjev jutri imelo dovolj dela,« je rekel Temlin in sklenil dovolj razpravo z mislijo, da morajo na pot predlagane integracije, na katero jih silijo gospodarske razmere.

Tako so govorili gostje in vodilni. Večkrat je bilo zatrjeno, da na delavce nihče ne pritiska, da jih nihče ne silil, niti ne bo silil, naj sprejmejo odločitev, s katero se ne strinjajo. Bili pa so pozvani, naj povedo, zakaj nasprotujejo predlogu za integracijo. Odmeva na to ni bilo posebnega, vendar pa je razprava le izoblikovala tri vprašanja, ki so ta trenutek za Bliskove delavce najpomembnejša:

1. Kaj bo z montažno dejavnostjo?

Delavcem se zdi v perspektivnih načrtih montaža zanemarljiva. Povedali so, da se to kaže že danes, ko ni posluha za nabavo določene nujne opreme. Povedali pa so tudi, da se jim ne zdi prav, ker prisilni upravitelj piše odločbe, s katerimi pošilja monterje v Irak proti njihovi volji. V odgovoru na to vprašanje sta

predstavnik občinskega izvršnega sveta najprej povedala, da je interes občine, da se montažna dejavnost v občini ohrani in bodo za to tudi skrbeli — toda v okviru možnosti.

Jože Kouter je rekel: »Niti želja sozda, niti občine, niti moja ni, da bi montažno dejavnost ukinili. V sanacijski program smo napisali, da se montažna dejavnost ohrani na ravni tržnih možnosti. Skratka, Blisk naj bi imel toliko monterjev, za kolikor bo dela. Ostali bodo imeli možnost, da se zaposlijo v proizvodnji. Ta preusmeritev je nujna za zagotovitev socialne varnosti, sicer bomo prisiljeni monterje odpustiti. Ko se bo kasneje obseg montažnih del spet povečal, se bodo delavci lahko vrnili v montažno delo, če bodo želeli.

Uroš Korže: Kdor želi ostati monter, lahko ostane. Zavedati pa se morate, da je montažnega dela malo. Tudi monterji v Ljubljani, Kopru, Mariboru ne delajo doma — dela se v Črni gori, Makedoniji, BiH, Iraku ali Alžiriji. Kdor želi biti monter, bo moral iti na delo tja, kjer se gradi. Kdor pa želi ostati doma — iz družinskih ali kakršnih drugih razlogov, bo moral razmišljati o prekvalifikaciji.

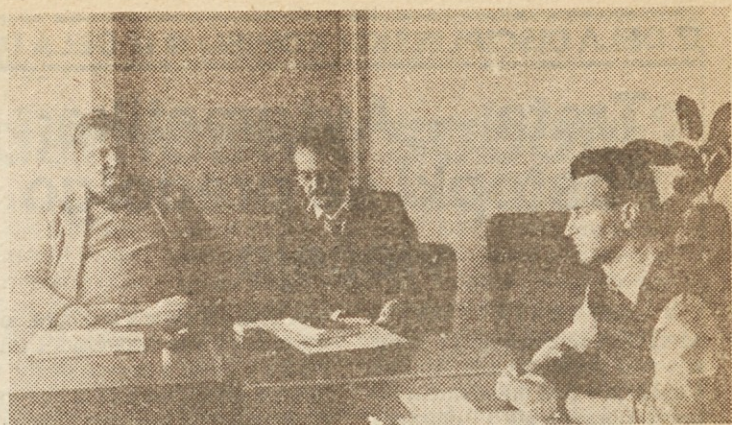
Ludvik Temlin: »Delavci Bliska se moramo zavedati, da naprej ne moremo sami. Konkretno, na kirurgiji ne bi dobili dela, če ne bi investitorju zagotovili za 7 milijonov dinarjev deviz. Kje bi jih dobili sami. Pravimo, da nimamo orodja in opreme — tudi za to potrebujemo devize.

Montažna dejavnost bo prenehala, če ne bo več dela. Dela pa bomo dobili toliko, kolikor bomo dobili. Imamo dobre skupine na primer za delo na Muri nas je investitor zelo pohvalil, da smo ga opravili izredno hitro in dobro. Veste pa, da so drugod tudi težave. Glavno pa je, da vsako minuto izrabimo za dobro delo, ki ji le z njim se bomo uveljavili v ostri konkurenci.«

Boris Goldinski je s podatki o natečajih za posamezne objekte pokazal, kako velike popuste je prisiljen ponujati Blisk, da bi lahko konkuriral drugim montažnim organizacijam. Zakaj smo dražji? se je vprašal Goldinski. Naša ura je cenejša od konkurentov. Material je isti. Torej je lahko vzrok le, da imamo ohlapnejše normative — ali pač kaj drugega?

2. Kakšne perspektive ima Panonija? Kakšni bodo odnosi med obema partnerjema?

Stane Makovec je o tem razmišljal v zvezi s programom TSN, ki ga je Panonija nedavno odstopila Blisku, da je zasedel svoje proizvodne zmogljivosti.

S seminarja o obveščanju, ki ga je organiziral uredniški odbor Glasnika. Predsednik komisije za družbenoekonomske odnose in planiranje pri sozdovem delavskem svetu Bojan Šefman je govoril o tem, kaj je potrebno storiti za uspešnejše gospodarjenje. (Foto: Rudi Wand)

Malo zanimanja za obveščanje

Seminar o obveščanju smo imeli, posebej zadovoljni pa ne moremo biti. Na seminarju se nas je tokrat zbralo le 10 udeležencev. Ali drugače: Če bi prišli vsi člani uredniškega odbora, bi nas moralo biti več...

Predavatelj sta se potrudila. Delov fotoreporter Miško Kranjec se je namesto službeno zadržanega Joca Žnidaršiča lotil nevhvaležne naloge — kako v dobri uri povedati nekaj pravil fotografiranja za časopis. Omejil se je na kratko razlago, nato smo spraševali in verjetno se je zato ta pogovor nekoliko zavlekel. Miško Kranjec je v njem obilno posegel po izkušnjah iz svoje prakse, tako da so bili njegovi odgovori prepričljivi in jasni.

Nato je udeležencem govoril predsednik komisije za družbeno ekonomske odnose pri sozdovem delavskem svetu Bojan Šefman. Opozoril je, da z uspešnostjo poslovanja v SOZD-u IMP ne moremo biti zadovoljni in opisal nekatere ukrepe, ki jih pripravljajo za učinkovitejšo gospodarjenje. Tudi to je bilo zanimivo predavanje, ki bo lahko dalo dopisnikom usmeritev pri njihovem delu.

Zal pa udeležba na seminarju kaže, da pripravljenost za sode-

lovanje v našem Glasniku plahni. Morda datum ni bil najprimernejši — delovna sobota 22. oktobra, vendar imamo težave tudi s sklicevanjem se uredniškega odbora, kjer je že nekaj mesecev udeležba zelo slaba.

Ko smo se po predavanjih pogovarjali o našem Glasniku, smo se strinjali, da je to nevarno. Casopis, ki nastaja v preozkem krogu ljudi, ne more biti dober, ker ne more odražati vsega, kar se v tako velikem sistemu, kot je IMP, dogaja.

Zato prosimo vse, ki bi želeli dopisovati ali pa imate predloge in kritike, pokličite v Uredništvo! (telefonska številka (061) 312-783). Sklenili smo tudi, da bomo aprila ali maja prihodnje leto organizirali nov seminar. Upamo, da se ga bo takrat udeležilo več članov kolektiva, ki jih informiranje zanima — vsaj toliko, kot se nas je zbralo na prejšnjih seminarjih.

LOJZE JAVORNIK

je, da oba partnerja skupaj dosežeta novo kvaliteto poslovanja, boljše rezultate, večjo uspešnost in tudi večje osebne dohodek, po katerih sta tako Blisk kot Panonija na repu v IMP-ju.

3. Kaj bo, če Bliskovi delavci tudi na ponovnem referendumu ne bodo za združitev?

Na to vprašanje je predsednik izvršnega sveta Pavel Pongrac rekel, da je težko odgovoriti. »Če boste uspešno izvajali sanacijo, bo v redu, sicer boste zabredli v izgubo. Predvsem se bojim, kaj bo, če vam bo sozd umaknil pomoč v obliki kredita in pridobivanja dela. Integracija s Panonijo je namreč del sanacijskega programa, v katerem je tudi druga pomoč. In če se vi s tem ne strinjate, vam sozd utegne odreči pomoč.«

Predsednik občinskega izvršnega sveta Vlado Kerec pa je rekel: »Če združitev ne bo, bo Blisk prišel v težak položaj že zaradi gospodarskih razmer, kakršne so danes. Prepričan sem, da boste brez združitve poslovali z izgubo. V tem primeru je zakon jasen — izplačevati se sme le za jamčene osebne dohodek, narediti sanacijski program. Veste, da je vse jasnejša usmeritev, naj gredo organizacije, kjer izguba ni rezultat nekih objektivnih vzrokov pač pa slabih poslovnih odločitev, v stečaj...«

To so bile torej teme na zboru delavcev v Blisku!

Vsi strokovnjaki, ki so pregledovali Bliskovo poslovanje — tako iz sozda kot iz občine — so enotni v oceni, da za Bliskove monterje v prihodnjih letih ne bo dovolj dela — tako kot ga ne bo še za marsikatero druge. Poleg Bliska stoji Panonijina tovarna, danes verjetno ena redkih, ki se lahko pohvali, da ima dovolj kupcev, ima pa določena ozka grla v proizvodnji in potrebuje dodatne kapacitete. Ali ne bi bilo logično, da bi skupaj ustvarili večjo enoto, ki bi imela boljše možnosti za razvoj, bila pa bi tudi gospodarsko trdnjša in bi navsezadnje pomagala tudi monterjem, da bi lažje pretolkli leta suhih krav, ki so pred nami?

LOJZE JAVORNIK

MISLI

Delal bi vsak, če ne bi lenobe poznali.

Kdor ponudi koristno delo, ti želi dobro.

FRAN VODNIK

Trata — Avtomatika: Postopki se predolgo vlečejo

V tozdu TRATA — AVTOMATIKA je disciplinska komisija pod predsedstvom Andreja Cankarja v tem mandatnem obdobju obravnavala 11 delavcev, pri čemer je za enega delavca sprejela sklep o prenehanju delovnega razmerja, za tri delavce pa sklep o prenehanju delovnega razmerja pogojno z odložitvijo za eno leto. Pogoj je bil v tem, da v omenjenem obdobju ne bodo storili nobenega prekrška, pri enem delavcu pa je bil pogoj obvezno zdravljenje proti alkoholizmu, kar pa ni izpolnil.

Ostali obravnavani delavci so bili kaznovani z javnim opominom in z ustnim opominom.

Noben delavec, ki so prejeli sklep disciplinske komisije se nanje ni pritožil na delavski svet in na sodišče združenega dela.

Ukrepi disciplinske komisije so na delavce kršitelje različno vplivali. Na enega zelo pozitivno, na nekatere pa le delno pozitivno.

Disciplinska komisija pri svo-

jem delu sodeluje z izvršnim odborom osnovne organizacije sindikata v tozdu, s pravno službo v delovni organizaciji IKO in z vodjem oddelka, kjer dela delavec, ki ga obravnava disciplinska komisija.

O tem, kateri so najbolj pereči problemi, s katerimi se disciplinska komisija srečuje, mi je povedal predsednik Andrej Cankar, da je najbolj pereč problem pisanje (vinjenost na delovnem mestu), neodgovorno ravnanje na delovnem mestu. Odgovornost, je menil predsednik, bi morala biti precizneje definirana v samoupravnih aktih in tudi sankcije.

Postopki disciplinske komisije so p edolgotrajni in bi jih bilo potrebno skrajšati, je menil predsednik komisije. Disciplinska komisija naj bi po njegovem mnenju reševala le težje kršitve, lažje pa naj bi reševali vodje v svojih oddelkih z različnimi metodami, med katerimi bi mogla biti ukinitve stimulacije, kar naj bi bilo urejeno s pravilnikom.

Trata — Črpalke: Osem zadev je preveč za eno sejo

V sedanjem mandatnem obdobju je disciplinska komisija v tozdu TRATA — ČRPALKE, ki ji predseduje Jože Lavrič, obravnavala okoli 20 kršiteljev.

Ukrep prenehanja delovnega razmerja je med obravnavanimi kršitelji izrekla le enemu, ki je približno 13 dni neopravičeno izostajal z dela. Štirim delavcem je izdala sklep o prenehanju delovnega razmerja z odložitvijo za eno leto.

Ostali ukrepi pa so bili javni opomin in nekaj opominov. Za dva delavca je disciplinska komisija ustavila postopek zaradi pomanjkanja dokazov za kršitev. Za enega delavca pa je komisija izdala sklep o razporeditvi na druga dela in naloge, na katerega se je delavec pritožil na delavski svet tozda. Par delavcev, kaznovanih z opominom, je odpovedalo delovno razmerje. Delavec, ki je dobil sklep o prenehanju delovnega razmerja z odložitvijo, je ponavljal kršitve tudi po tem sklepu, toda preden naj bi ga komisija ponovno obravnavala, je sam odpovedal delovno razmerje. Na sodišče združenega

dela se noben kaznovan delavec še ni pritožil.

Komisija se v zvezi z obravnavanimi kršitvami obrača za mnenje na osnovno organizacijo sindikata tozda. Kadar se mnenja komisije in sindikata o določenih kršitvah razlikujejo, ravna komisija po svoji presoji.

V začetku svojega dela, je bila komisija premalo rigorozna proti kršiteljem, posebno, ko je šlo za neopravičene izostanke z dela. V par primerih je popuščala zaradi mladoletnosti kršiteljev.

Najpogostejše kršitve so v tozdu neopravičeni izostanki z dela in alkoholizem, ki je prisoten tudi med delovnim časom.

Problemi, s katerimi se srečuje disciplinska komisija pri svojem delu, so med drugim v tem, da obravnava komisija preveč zadev na eni seji. Tako je imela na primer v obravnavi na eni od zadnjih sej kar osem zadev, kar je mnogo preveč naenkrat. »Kadrovska služba, ki pripravlja predloge,« meni predsednik disciplinske komisije, »bi morala razporediti obravnave na več terminov.«

Itak: Alkohol je najpogostejši vzrok prekrškov

V tozdu ITAK, kjer je v sedanjem mandatnem obdobju predsednik disciplinske komisije Igor Bajec, je komisija doslej obravnavala deset delavcev, v disciplinskem postopku pa so še trije delavci. Dvema delavcema je izdala ukrep o prenehanju delovnega razmerja. Tak ukrep je dobil en delavec za 28 neopravičenih izostankov z dela, drugi pa za neopravičene izostanke z dela, za odklanjanje navodil pri delu, za malomarno opravljeno delo ter za fizični obračun z učencem v gospodarstvu. Eden od delavcev, ki jima je z disciplinskimi ukrepi prenehalo delovno razmerje, je bil priučen ključavničar, eden pa priučen strugar.

Po mnenju predsednika disciplinske komisije neopravičenim izostankom in drugim prekrškom približno v 80 odstotkih botruje alkohol. V tozdu so imeli delavca, ki je prinašal alkohol na delo, pa tudi take delavce, ki so se v družbi opili, pa so pozabili priti v službo ali pa so po pitju alkohola zboleli in jih ni bilo v službo itd. Komisija je poleg omenjenih dveh ukrepov izdala tudi sklep o prenehanju delovnega razmerja pogojno z odloži-

tvi 12 mesecev, izdala javne opomine in en opomin.

Pri ukrepih prenehanja delovnega razmerja so se neopravičeni izostanki zelo zmanjšali. »Treba je poudariti,« je dejal predsednik disciplinske komisije, »da so nekateri delavci pohvalili delo disciplinske komisije in so izrazili mnenja, naj bi komisija strogo ukrepala proti hujšim kršitvam delavcev.«

Kazni v večini primerov pozitivno vplivajo na delavce, ki so bili kaznovani, pa ostanejo v tozdu, predvsem če sami ugotovijo, da niso pravilno ravnali. Nekateri delavci pa tudi po disciplinskih ukrepih kršitve ponavljajo, vendar je takih le malo.

Najbolj pereči problemi, s katerimi se srečuje disciplinska komisija pri svojem delu, je sklic obravnave komisije zaradi pogostih odsotnosti njenih članov, predvsem zunanjih. Drug težji problem je lažna solidarnost delavcev obravnavanega delavca. Težave pa so tudi v tem, ker nekateri delavci nočejo pričati, nekateri, ki pa pričajo, pa skušajo olupšati ali zmanjšati prekršek.

Večjih kršitev, kjer gre za nedelo, ni, vsaj dokazanih ne.

Manjše izbire, kaj bi nekdo delal ali ne delal, skušajo v tozdu urediti že v proizvodnem procesu delovanja, vodje izmen, tehnološka služba, tako da ne pride do obravnave disciplinske komisije.

Pri delu se disciplinska komisija oziroma njen predsednik pogosto posvetuje s pravno službo DO IKO ter sodeluje s sindikatom v tozdu in z osnovno organi-

Skip: Marsikatero kršitev se kar spregleda

Disciplinska komisija v tozdu SKIP, ki jo vodi predsednik Milan Perme, ki je imela doslej 6 sej, je obravnavala kršitve tridesetih delavcev.

Kršitve so bile predvsem neopravičeni izostanki z dela, pijančevanje med delovnim časom, odtujevanja materiala iz tozda ter osebno obračunavanje med delavci. Disciplinska komisija je dvema delavcema izdala sklep o prenehanju delovnega razmerja, štirim delavcem pa sklep o prenehanju delovnega razmerja pogojno z odložitvijo za eno leto. Ostalim obravnavanim delavcem pa je za njihove kršitve izdala pisne opomine.

Pri hujših kršitvah komisija sodeluje s pravno službo sozda IMP, pa tudi z vodjem splošne kadrovske službe tozda in z izvršnim odborom sindikata.

DS Izip: Od junija nobenega prekrška

Disciplinska komisija delovne organizacije IZIP je pod predsedstvom Franca Hočevarja od 13. septembra lani, ko se je prvič sestala do danes, obravnavala 10 delavcev. Tri delavce je komisija obravnavala zaradi neupoštevanja sklepov delavskih svetov, štiri zaradi zamujanja na delo, neopravičene odsotnosti z dela ter tri zaradi malomarnega opravljanja del in nalog.

Dvema obravnavanim delavcema je izdala sklep o prenehanju delovnega razmerja pogojno z odložitvijo za eno leto. Ostali pa javne opomine, ki so bili potem izobešeni na oglasni deski v tozdu, v katerem združuje delo obravnavani delavec. Trije de-

lavorci so se pritožili na sklepe disciplinske komisije na delavski svet svojega tozda, medtem ko se na sodišče združenega dela ni pritožil nobeden od delavcev, ki so bili kaznovani z navedenimi sklepi.

Pri svojem delu disciplinska komisija sodeluje s sindikatom tozdvov v okviru DO IZIP, po potrebi z zvezo komunistov in z mladinsko organizacijo v Izipovih tozdih ter s pravno službo Izipa. Komisija se od letošnjega junija ni več sestala, saj od tedaj do danes ni dobila nobene prijave. Kot pravi predsednik te komisije Franc Hočevar, je to tudi znak, da so ukrepi komisije pozitivno vplivali na Izipove delavce.

Predsednik komisije meni, da bi morali v tozdu vse kršitelje prijaviti disciplinski komisiji, kajti člani disciplinske komisije smatrajo, da komisiji prijavljajo samo nekaj kršiteljev, medtem ko nekaterim delavcem v tozdu kršitve tolerirajo oziroma jih spregledajo. Nadalje se članom komisije ne zdi prav, da v Skipu ne sankcionirajo nedelo, slabo delo tako v proizvodnji kot v režiji, kajti za vse to komisija ne dobiva prijav.

Pri svojem delu se komisija srečuje tudi s težavami, ki so v tem, da delavci nočejo pričati proti sodelavcu, ki ga obravnava komisija.

Delavca, ki jima je disciplinska komisija izdala sklep o prenehanju delovnega razmerja, sta se pritožila na delavski svet tozda in na sodišče združenega dela, ki jima ni ugodilo.

Delavca, ki jima je disciplinska komisija izdala sklep o prenehanju delovnega razmerja, sta se pritožila na delavski svet svojega tozda, medtem ko se na sodišče združenega dela ni pritožil nobeden od delavcev, ki so bili kaznovani z navedenimi sklepi.

Pri svojem delu disciplinska komisija sodeluje s sindikatom tozdvov v okviru DO IZIP, po potrebi z zvezo komunistov in z mladinsko organizacijo v Izipovih tozdih ter s pravno službo Izipa. Komisija se od letošnjega junija ni več sestala, saj od tedaj do danes ni dobila nobene prijave. Kot pravi predsednik te komisije Franc Hočevar, je to tudi znak, da so ukrepi komisije pozitivno vplivali na Izipove delavce.

Livar: Delavcu se spleča ostati doma

Livar ima disciplinsko komisijo na nivoju delovne organizacije. Njen predsednik je Franc Koporec.

Ko sem se z njim pogovarjala o delu komisije, mi je povedal, da je v sedanjem mandatnem obdobju obravnavala 138 delavcev in izrekla 19 delavcem ukrep prenehanja delovnega razmerja, 22 delavcem ukrep prenehanja delovnega razmerja z odložitvijo (od 1 do 12 mesecev), 15 javnih opominov, 9 opominov, 15 delavcem naložila denarno kazen, 32 pavšalno odškodnino zaradi izostajanja z dela, predčasnega odhajanja z dela ali zamujanja na delo.

Za enega delavca je izdala sklep o razporeditvi na druga dela in naloge, tri delavce je oprostila, za 11 delavcev je predložila obravnave, za 11 delavcev pa je postopek ustavila. Na sklep o prenehanju delovnega razmerja se je na delavske svete

tozdvov, iz katerih so obravnavani delavci, pritožilo 5 delavcev, eden pa se je pritožil še na sodišče združenega dela.

Najpogostejše kršitve, ki jih obravnava Livarjeva disciplinska komisija, so neopravičeni izostanki z dela.

Kadar je disciplinska komisija v dvomih glede delavčeve krivde, ga oprosti, oziroma vedno sklepa v korist delavca. »Najbolj rigorozna je pri kršitvah v zvezi z varstvom pri delu, saj se je treba zavedati, da so v Livarju težki pogoji dela, kjer je velika nevarnost za nesreče, za poškodbe na delu,« je dejal predsednik komisije Koporec. Zaščitna sredstva so v Livarju vedno na razpolago in zanje daje ta delovna organizacija vsako leto precejšnja finančna sredstva.

Disciplinska komisija pri svojem delu redno sodeluje s pravno službo v delovni organizaciji in z vodstvi tozdvov, iz katerih so obravnavani delavci. Na svoje seje povabi očividce kršitve oziroma prič, neposrednega vodjo obravnavanega delavca, po potrebi pa tudi strokovnjake. O svojih sejah komisija vedno obvesti izvršni odbor sindikata tozda, iz katerega je obravnavani delavec. Po potrebi ali na zahtevo delavca je na seji komisije prisoten predsednik sindikata. Za nekatere obravnavane delavce je komisija dobila mnenje sindikata o delavcu.

Disciplinska komisija vpliva na obravnavane delavce prepričevalno. Med kaznovanimi delavci je potem le malo povratni-

kov posebno za enako kršitev.

Predsednik disciplinske komisije je vedno vabljen na seje delavskih svetov tozdvov, kjer obravnavajo pritožbe delavcev, ki so se pritožili na sklepe disciplinske komisije.

Disciplinska komisija nima posebnih težav pri delu, saj ima vedno dobro pripravljeno gradivo za seje. Člani disciplinske komisije se redno udeležujejo sej tudi s tistih tozdvov, iz katerih so obravnavani delavci.

Včasih pride do nesporazumov pri ugotavljanju delavčevih neopravičenih izostankov z dela

in sicer: Delavec se je z mojim dogovoril za dopust. Ker pa delavčev dopust ni vedel od vodja, je delavca prijavil disciplinski komisiji.

Glede pavšalnih denarnih škodnin, ki jih predvideva člen pravilnika o obveznosti odgovornosti delavcev v lovni organizaciji Livar, predsednik disciplinske komisije, da so preizkušeni, saj omenjeni pravilnik predvideva za eno neopravičenega izostanka samo 200 dinarjev pavšalne škodnine. Tako se delavci spleča ostati doma.

ISO: Disciplinski ukrepi so zalegli

Disciplinska komisija v tozdu ISO je v tem mandatnem obdobju obravnavala 13 delavcev. V obravnavanih primerih je šlo predvsem za neopravičene izostanke z dela, prinašanje alkoholnih pijač na delo in tatvine. V zadnjem času so se tem kršitvam pridružili še pretepi med delovnim časom, v katerih so bili udeleženi 4 delavci.

Ukrep prenehanja delovnega razmerja pogojno z odložitvijo za tri mesece je komisija izrekla enemu delavcu, ostalim obravnavanim delavcem pa je izrekla opomine, javne opomine. En obravnavan delavec pa je med postopkom na lastno željo prenehal delovno razmerje.

Dvema delavcema, ki sta se med delom pretepla, je disciplinska komisija izdala sklep o suspenzi, ki naj bi veljal do konca disciplinskega postopka.

Komisija pri svojem delu sodeluje s sekretarjem splošne kadrovske službe tozda, s tajnico sekretarja, ki piše zapisnike na sejah disciplinske komisije in s sindikatom v tozdu ISO. Nobeden od obravnavanih delavcev se na sklep komisije ni pritožil na delavski svet in na sodišče združenega dela. Delavci, ki jih je disciplinska komisija doslej obravnavala, se ne pojavljajo več med kršitelji oz. niso povratniki.

Predsednik disciplinske komisije Franc Golnar meni, da je med delavci čedalje več nezadovoljstva zaradi osebnih dohodkov, stabilizacije, cen itd., kar najbrž povzroča pri nekaterih

delavcih agresijo, kajti do njih obračunavanj, ki so se vila pred kratkim, v preteklosti prihajalo. Ti delavci, ki so delovnim časom fizično obravnavali med seboj, so bili prej dobri delavci in niso storili omenjenega dogodka noben prekrška ter z njimi ni bilo njih problemov.

MARIJA PR

ZAHVALI

Ob smrti svojega očca Franca Hribarja iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata tozda Ten Elekromunike ter sodelavcem za darovano cvetje izraženo sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti

Rihard Hribar

Ob smrti moje drage mame Bilice Bajec iskreno zahvaljujem sodelavcem DS DO Emona tozda Elektromontaža, DPMI Maridor tozda IB izrečeno sožalje.

Še posebna zahvala osnovni organizaciji sindikata DS DO Emona sodelavcem za darovano cvetje in vsem, ki ste spremljali na njeni zadnji poti.

MARJAN BAJEC

Zgodba, ki je (in ni) izmišljena

Skrita kamera in delitev po delu

Povečajmo storilnost, delajmo dobro, varčujmo in še sto takih koristnih zadev v besedah, željah kroži med nami. Ne računamo pa na človeški faktor, ki reagira počasi, ali z odporom. Pa so rekli (le neki seveda, mislim, da pridni), naj bi kontrolno, koliko kdo dela zaupali TV tehniki, kajti če ta prinaša v naš dom slike od daleč, potem bi tudi s stroja delavnice uspešno nadzirali vsakogar, koliko miga pri delu, ali ne.

Res tehniki že veliko zaupamo pri proizvodnih procesih, da o drugem ne razmišljamo. Ocena posameznega delavca pa je še vedno prepuščena ljudem, da po svoji brihiti, ki pa še zdaleč ni ustrezna, vrednotijo delo posameznika. Zato pridni niso zadovoljni, da okrog njih neki postopajo, »postopači« pa spet z »garači« ne, ker se z njimi ne spuščajo v debate, so torej kot del stroja svojih sedem do osem ur. Ob tem pa tudi dobro vemo, kako hudo je, če so krivice pa še »fovšija« vmes, da si lahko misli: »Če petkrat več delam, bi moral toliko več dobiti od sosed.« Na kmetiji je to lahko, v tovarni pa ne iz neke socialne miselnosti: »Vsak mora živeti, pa če dela veliko ali ne.«

Torej če smo zaupali tehniki marsikako opravilo, potem nas tudi nadzor s tehniko, kako delamo, ne bo okrog prinesel. Poglejte! Na magne-

toskopski trak preko kamere zabeležimo delovno gibanje posameznika v delavnici, okoliroma vseh skupaj, potem torej zavrtimo po 8 urah in gledamo, kako lahko bo sodelavci delovne minute vsakega primerjavi z drugim. Tako hitro odpravili tudi plodne večletne razprave nagrajevanju po delu in prišli na uresničitev tega. »Vsakomur po njegovem delu.«

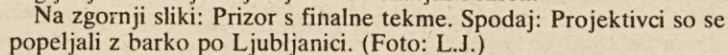
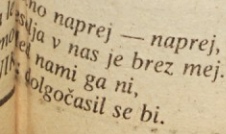
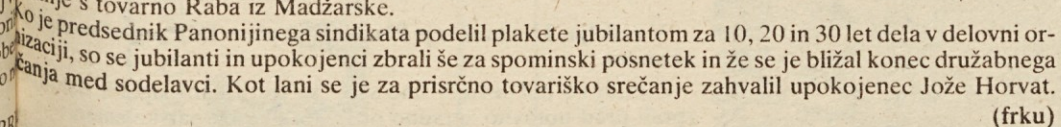
Verjeli ali ne, nekateri bi o mesecu odhajali domov s pavšalno plačilo, drugi pa bi dohodek lahko spravili v muzej, denarnico za drobiž. Tako tehnika rešila vse probleme požrešnosti natihioma že skozi pajo, da bodo najmanj 45,5% odstotka več naredili torej bi se jim investicija povrnila v dveh letih. Ker pa še niso tako bogati, da bi »luknjali« nadzorovali, bi to delali in izmenoma, takole »šišaj« probe, zdaj tu, zdaj tam, preče bi pa le dobili in niti ne bi si ogledali stanje in uspehe. Dokler si pa tega še ne bomo privoščili, bomo pri pušeni onim, ki mislijo, da znajo nagrajevati po delu, to še zdaleč ni res. Za pravico kajne, se bomo sčasoma pa tudi znali opredeliti, če želimo uspehe. FRAN VODNIČ

ZAHVALI

Ob boleči izgubi našega draga sina Matjaža Miheva se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in z nami sočustvovali družina MIHEV

Ob izgubi drage mame se zahvaljujem sodelavcem tozda Klima montaža za izrečeno sožalje, za darovano cvetje ter spremstvo na zadnji poti.

JANKO MOHORČIČ

MARIJA PRIMC

FRKU

Izlet v neznano — obiskali smo Dražgoše in Železnike

Res zanimiv izlet

Kakor vsako leto je naše planinsko društvo tudi letos organiziralo izlet v neznano. Pred IMP-jevo stavbo na Titovi cesti se je ob 6.30 v nedeljo, 23. 10. 1983 kakor vedno zbralo veliko ljudi. Tudi letos so bili pripravljeni trije avtobusi.

Ko smo se usedli, smo začeli ugibati, kam gremo. Zavili smo proti severu Ljubljane in nato proti cesti za Maribor. Toda ni se bilo vse odločeno. Kmalu se je to res pokazalo, kajti na odločilni točki smo zavili proti Gorenjski. Nato smo se peljali po cesti proti Brniku in Kranju. In da je bilo presenečenje še večje, smo še zavili na Brniško letališče. Največji šaljivci so nam prerokovali, da bomo šli z letalom.

No, vendar se to ni zgodilo in nadaljevali smo pot proti Kranju, ker smo tudi oddali reševalne listke z imenom, ciljem izleta, najvišjega vrha in tisti skupini in dolinah, nad katero je cilj izleta. Nadaljevali smo pot po neki lokalni poti in prišli do konca voznega dela. Tam nam je Oča povedal cilj izleta in čas je, da kraj razkrijem tudi jaz. Najprej smo šli po škofjeloški transverzali proti do Šmohorja. Tam je bil počitek. Nato naprej do Dražgoš in v avtobusi v Železnike, kjer je bilo kosilo in zvečer v Ljubljano.

Sedaj pa podrobno. Takoj, ko smo izstopili iz avtobusa, nam je neumorni harmonikar (kot na Triglavu) zaigral. Nato je zapel pevski zbor, da so se nam ogrela srca, kot je dejal Oča, nato pa smo veselo krenili na pot. Ob pogovoru se nam uro in pol dolga pot ni zdela težka. Spotoma smo srečali planince, ki so se vračali s Šmohorja in rekreativne tekače, ki so tekli na Šmohor. Ko smo prišli, smo si najprej lahko »štempljali« knjižice, malo više pa nas je čakal tople brezgov čaj in malica iz naših nahrbtnikov, saj letos skupne malice zaradi stabilizacije ni bilo. Malo smo zaplesali in si ogledali cerkev in planine, ki so se že nudile v beli barvi. Posebna lepota pa so bili gozdovi, ki so ležali pod nami, saj so s svojo čudovito barvo dajali

poseben ton veličastnemu razgledu.

Poslovali smo se od nadvse prijaznih domačinov in se napotili proti Dražgošam. Ob poti smo lahko videli različne vrste gob. Kmalu smo prišli na cesto, ki vodi v Dražgoše. Ob poti sta bila dva spomenika in znamenita Bičkova skala. Končno smo prišli v Dražgoše. V gostilni smo se najprej okrepčali, nato pa smo pohiteli k spomeniku. Tam smo razvili prapor in slišali smo vso zgodovino dražgoške bitke in Cankarjevega bataljona. Kdor je hotel se je povzpela na vrh spomenika, od koder se mu je nudil prekrasen pogled na Selško dolino in na kraj Železnike. Videli se je tudi naš oče Triglav. Velja tudi omeniti, da so Dražgoše vzorno urejene, o tem pričajo smerokazi vseh pomembnih stavb in krajev v Dražgošah oziroma bližnji okolici.

Z avtobusi smo se odpravili v Železnike po stari ovinkasti cesti. Peljali smo se skupaj čez vse Železnike, da smo prišli do muzeja. Pred starim plavžem nam je direktor muzeja povedal vso zgodovino Železnikov, topljenje železa, ter nam je opisal muzej. Potem nam je še nekdo prebral, kaj pravi Valvazor o Železnikih. Pevski zbor nam je še zapel dve pesmi, nato pa smo se odpravili po muzeju.

Nato smo se z avtobusi odpeljali do Alplesa, kjer je bilo kosilo. Tu nas je čakalo presenečenje. Za kosilo je bilo kislo zelje, ajdovi žganci, klobasa ter meso ob dobrem vinu. Ko smo se najedli, smo se zavrteli ob poskočnih vižah harmonike. Njen lastnik je zopet dokazal, da je neutrujen.

Nato se je začela podelitev nagrad, še prej pa so vsi otroci do 14 let dobili pet malih zavitkov Viki kreme. Žirija se je odločila

podeliti deset nagrad. Nagrade so bile dereze in torbice za toaleto.

Nato se je rajanje nadaljevalo. Približno ob 18. uri smo se odpravili proti Ljubljani. Šli smo čez Škofjo Loko. Nekateri že malo »fajhtni« so vzbujali splošen smeh, saj so govorili in govorili. Ko smo prišli v Ljubljano, smo se polni dobre volje poslavljali in obljubljali smo, da se bomo še videli. Posebej velja pohvaliti tri zaslužne za ta izlet: Očo, tajnika Roberta in Jožeta »Genoseja«. Izlet je bil res krasno pripravljen in vsem v veselje. Micka

V Železnikih ne manjka zanimivosti. Udeleženci izleta v neznano so si ogledali tudi stari plavž.

Iz Škofje Loke preko Jošta v Kranj

Po planinskem koledarju IMP se je 9. 10. 1983 zbralo kar precej planincev na ljubljanski avtobusni postaji pod uro. Z rednim avtobusom smo se odpeljali do Škofje Loke. Tu smo dobili še nekaj članov PD IMP. Kolona se je razvila skozi Staro Loko proti Križni gori.

Čeprav je bilo vreme oblačno, je bilo razpoloženje na višku in po nekaj več kot enourni hoji, smo prišli v lovski dom na Križni gori, kjer so nam postregli z okusnim čajem.

Zaradi bogatih jesenskih darov narave (ob poti smo lahko nabirali kostanj, nekaj orehov in sadja) so bili nekateri s hojo v zaostanku in jih je bilo potrebno počakati. Nekateri so se krepčali v lovskem domu, drugi pa so si razgledovali okolico, saj je zelo lep razgled na Škofjo Loko, Sorško polje, Selško dolino z Ratičevim in Pečano, Lubnik in okoliške hribe s prijaznimi vasicami.

Pot nas je vodila naprej skozi Križno goro nimo obeležja NOB v vas Lavtarski vrh. Tam smo srečali domačina, ki nam je pokazal kraj, kjer je v novembru 1943. Prešernova brigada bila hude boje z okupatorjem in domačini izdajalci.

Na poti iz Lavtarskega vrha do Planice je še eno obeležje iz NOB. To obeležje spominja na težki boj Selške čete z okupatorjem in domačimi izdajalci ob koncu marca leta 1942. V tej borbi je z ostalimi borci padel tudi narodni heroj Stane Žagar, učitelj in predvojni revolucionar.

Po ogledu spominskih obeležij in NOB smo po Vrheh nadaljevali pot do vasi Čepulje, kjer je bil daljši počitek. Po enainpolurni hoji se je kar prilegla. Tudi ura se je pomikala proti dvanaj-

Udeleženci izleta v neznano med potjo s Čepulj na Mohor. (Foto: Rudi Wand)

Še en zapis o izletu v neznano

V nedeljo, 23. oktobra je Planinsko društvo IMP organiziralo izlet v neznano.

Zjutraj ob pol sedmih smo se zbrali pred upravno zgradbo na Titovi 37 (bilo nas je za tri avtobuse) in z nekaj minutno zamudo smo se odpeljali proti Gorenjski.

Ze kmalu po odhodu iz Ljubljane se je megla porazgubila, posijalo je sonce in skozi okna avtobusov smo lahko občudovali slovensko pokrajino, ki se je kotala v jutranjem soncu in rahli meglici v daljavi. Vozili smo se mimo Črnuč, skozi Trzin, s kratkim postankom na letališču Brnik in nato mimo Kranja na Čepulje. Med vožnjo pa je bilo poskrbljeno tudi za dobro voljo in že v Trzinu je dobil vsak planinec anketni listič z vprašanji, kam se peljemo.

Na Čepuljah smo izstopili in se zbrali okoli tov. Klobučar Nandeta, staroste naših planincev. Povedal nam je, da smo namenjeni preko Mohorja na Dražgoše in nato v Železnike.

Iz Čepulj smo krenili nekaj sto metrov po cesti navzdol in potem desno skozi gozd po lepi gozdni poti. Kljub gozdu se je pred nami odpiral prelep razgled včasih na desno proti Karavankam in Juljskim alpam, ali pa levo na Loško pogorje prekrito z gozdom odejo prelepih jesenskih barv. Posebno lep in enkraten razgled po okoliškem hribovju pa je z Mohorja, kjer nas je na vrhu pri cerkvi sv. Mohorja čakal tople čaj.

Po krajšem počitku smo nadaljevali pot proti Dražgošam. Z Mohorja je do Dražgoš dobro uro zmerne hoje. Vreme nam je bilo naklonjeno in sonce se je rahlo prevesilo čez poldne, ko smo prišli v Dražgoše in se zbrali pri spomeniku, ki stoji ob cesti na spodnjem koncu vasi Dražgoše, pod južnim bregom Jelovice, in znane po borbi Cankarjevega bataljona v začetku januarja leta 1942. Po hudih bojih se je moral Cankarjev bataljon umakniti, ker se je Nemcem posrečilo, da

so tretji dan napadli bataljona hrbet s kropske smeri.

Do zadnjega pa je vzel Bičkov vod na Jelovici, po se zdaj imenuje Bičkova skala. Vaščane so Nemci postrelili, ženske in otroke izselili, porušili in požgali.

Po osvoboditvi so preživeli vaščani vas Dražgoše na novo pozidali in obnovili. Vse to marsikaj zanimivega nam je vedel tov. Jelenc, domačin, eden od preživelih borcev Cankarjevega bataljona.

Iz Dražgoš smo se z avtobusi odpeljali v Železnike, kjer smo pod vodstvom upravnika muzeja ogledali plavž, ki stoji na potem ob cesti in v muzeju z mivo razstavo o zgodovini železnikov, ki se omenjajo že v stoletju, o razvoju železarstva, kopanja rude, ki so jo kopali bližnji Jelovici in okoliških hribov.

V Železnikih nas je ogledu muzeja čakala v bližini restavraciji topla malica, razgled sitev rezultatov, kdo vse je ugotovil smer in kraj prihoda.

Ob šestih pa smo se odpeljali v Ljubljano in se zadovoljno polni lepih vtisov z izleta vrnili vsak na svoj dom.

RUDI WAND

Panonija je dobila občinsko priznanje

Na praznik murskosobotske občine 17. oktobra so na skupščini seji zborov občinskih skupščin Murska Sobota podelili priznanja in nagrade ob letu 1983. Ob tej priliki je bila zahvalno listino tudi delovna organizacija Panonija.

Prejeli smo

Zakaj nihče ne pomaga kolesarjem?

O kolesarskem športu, ki je pri nas zelo razvit, sem zelo malo prebral v našem glasilu. Spodbudo za ta članek so mi dali kolesarji našega tozda Ten — Energetika, katerim se bom skušal pridružit tudi jaz.

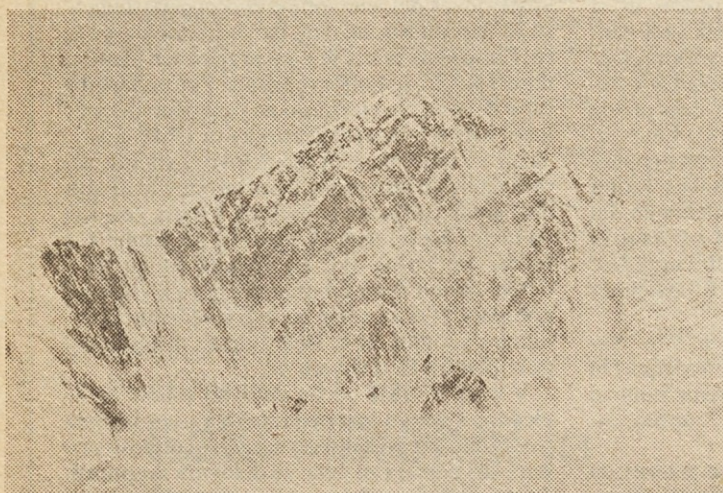
Pogosto vidimo na cestah kolesarje z različnimi dresi, ki zastopajo to ali ono delovno organizacijo. Tako željo je imela ena dresov našega tozda, ki je naslovljena prošnja IO OOS, v upanju da IO OOS Energetike njihovo prošnjo ugodno reši. Cena dresov niti ni zelo visoka, kajti pri nakupu več dresov daje proizvajatelj celo 20 odstotkov popusta.

Dosežki kolesarjev, ki so predložili prošnjo za drese, na kateri bi bilo natiskano ime tozda, kar bi bila tudi reklama za IMP, so zelo skromni. Sedem kolesarjev iz našega tozda se je udeležilo maratona »Franja«, dva kolesarja sta v petih dneh prevozila tisoč kilometrov po Sloveniji.

Na 5. redni seji IO OOS tozda Ten — Energetika so bili zelo kratki in odgovor se glasi: Prošnji delavcev kovinske delavnice ne ugoditi in sicer zato, ker na nivoju tozda ni organizirana nobena sekcija (kolesarska), preko katere bi lahko nastopali.

Vse lepo in prav, samo kolesarji našega tozda niso bili zadovoljni. Povsod drugod se za reklamo firme oziroma podjetja daje veliko denarja. Naš tozd Energetika bi si z nakupom dresov napravil reklamo, obenem pa razvil kolesarski šport. Že vsi vemo, kakor je vsak šport zdrav za delovnega človeka, pred katerim stoji še veliko nalog.

PAVEL NEMČEK

GANGAPURNA, 7454 m
HIMALAJA, NEPAL
FOTO: BELAK S.

Lepe pozdrave vam pošilja
ALPINISTIČNA ODPRAVA
P. D. LJUBLJANA - MATICA
GANGAPURNA 1983

Lejze Javornik
SOZD IMP Titovi 437
61001 Ljubljana
slovenija
Jugoslavija
Europa

Emil Tratnik iz Idrije v odpravi na Gangapurno

Pozdrav s Himalaje

Pred kratkim nas je v uradništvo presenetila razglednica, ki je prišla iz daljnega Nepala. Poslala jo je alpinistična odprava Planinskega društva Ljubljana-Matica, ki namerava osvojiti vrh Gangapurne. V odpravi je tudi Emil Tratnik iz naše delovne organizacije Tio, ki je na ta način sporočil sodelavcem v IMP, da tudi na daljni Himalaji misli na nas. Odpravo vodi znani alpinist Stane Belak-Strauf, v njej pa so še Dare Alič, Boris Kofol, Marjan Brišar, Marjan Kregar, Pavle Kozjak, Vid Mesarič in Marjan Novak.

7. novembra je prišla prek agencije AFP vest, da so Stane Belak, Pavle Kozjak, Marjan Kregar in Emil Tratnik osvojili vrh Gangapurne. Stane Belak je poročal Matici, da ima odprava precej težav, toda kot vidimo, je glavni cilj dosegla. (L. J.)